

طبقه‌بندی استاندارد مشاغل ایران – ۱۴۰۲

براساس طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل

ISCO-2008

پیشگفتار

سیاستگذاران و برنامه‌ریزان عموماً برای تصمیم‌گیری‌ها و ارزیابی عملکرد برنامه‌های خود نیاز به داده‌های واقعی دارند که در زمان مناسب و در اشکال قابل استفاده به دست آن‌ها برسد. از طرف دیگر تکمیل چرخه فعالیت‌های خرد و کلان کشور، مستلزم تبادل اطلاعات سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی با یکدیگر می‌باشد تا توانایی لازم برای تکمیل اطلاعات و تصمیم‌گیری مناسب‌تر را داشته باشند. از اینرو داده‌های استاندارد امکان پیوند اطلاعاتی را به وجود می‌آورد. این داده‌ها معمولاً از طریق استفاده از استانداردهایی مانند نظام‌های طبقه‌بندی و کدگذاری اطلاعات به دست می‌آیند. بکارگیری طبقه‌بندی‌های استاندارد سبب بهبود بهره‌برداری از اطلاعات و افزایش کارایی تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها می‌شود. علاوه بر آن کدگذاری داده‌ها بر اساس طبقه‌بندی‌های استاندارد، ضمن ایجاد یک زبان مشترک، مقایسه‌پذیری اطلاعات در سطح ملی و بین‌المللی را نیز فراهم می‌آورد.

مرکز آمار ایران به‌عنوان متولی آمار کشور و بنا به وظیفه قانونی خود در بند «و» ماده ۳ و ۸ قانون تأسیس مرکز آمار ایران، پیاده‌سازی و بازنگری طبقه‌بندی‌های آماری را مورد توجه خاص قرار داده‌است و به‌همین دلیل نسبت به ترجمه نسخه بین‌المللی طبقه‌بندی‌ها و تدوین طبقه‌بندی‌های ملی براساس الگوی بین‌المللی اقدام نموده‌است. یکی از طبقه‌بندی‌های مرجع که کاربرد گسترده‌ای در طرح‌ها و گزارش‌های آماری در سطح ملی و بین‌المللی به‌ویژه در ارائه آمارهای بین‌المللی کار دارد، طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل (ISCO)^۱ است. طبقه‌بندی مذکور توسط سازمان بین‌المللی کار (ILO) با همکاری کمیسیون آمار سازمان ملل متحد (UNSD) در سال ۲۰۰۸ مورد بازنگری قرار گرفته و تغییرات عمده‌ای در آن براساس تحولات فناورانه، اقتصادی و اجتماعی ایجاد شده‌است. مرکز آمار ایران نیز پس از ترجمه نسخه مذکور، در سال ۱۳۹۵ مشاغل ایران را براساس این نسخه بومی‌سازی کرده و آنرا منتشر کرده‌است.

در سال ۱۴۰۲ بنابر اعلام نیاز موسسه کار و تامین اجتماعی مبنی بر بازنگری و یکسان‌سازی طبقه‌بندی‌های مورد استفاده در کشور در حوزه مشاغل، کارگروهی با حضور نمایندگان دستگاه‌های اجرایی تشکیل شده و مجدداً طبقه‌بندی مشاغل ایران براساس نسخه ۲۰۰۸ بین‌المللی بازنگری شده که حاصل آن در این نشریه ارائه شده‌است.

در تدوین فهرست مشاغل از منابع مختلف ازجمله نسخه پیشین طبقه‌بندی مشاغل ایران - ۱۳۹۵، فهرست تهیه شده توسط موسسه کار و تامین اجتماعی، فهرست مشاغل سازمان تامین اجتماعی، طبقه‌بندی مشاغل در سایر کشورها مانند هند، اتحادیه اروپا، استرالیا و ... بهره برده شده‌است که جداگانه به عنوان منبعی برای جستجو و کدگذاری اطلاعات مشاغل در درگاه ملی آمار در دسترس عموم قرار داده شده‌است. به‌طورمسلّم نشریه مذکور خالی از اشکال نبوده و امید است نظرات ارشادی و رهنمودهای مؤثر صاحب‌نظران، موجبات رفع نارسایی‌های احتمالی و غنای بیش‌تر این اثر را فراهم‌آورد.

رییس مرکز آمار ایران

فهرست مطالب

مقدمه ۹

فصل اول

بخش اول: اصول کلی طبقه‌بندی بین‌المللی مشاغل (ISCO)

- ۱- پیشینه تاریخی ۱۱
- ۲- ماهیت ویژگی‌ها و اهداف ISCO-2008 ۱۲
 - ۲-۱- نگاه اجمالی به ISCO-2008 ۱۲
 - ۲-۲- اهداف اصلی ISCO-2008 ۱۳
 - ۲-۳- مروری بر فرایند بهنگام‌سازی طبقه‌بندی بین‌المللی استاندارد مشاغل (ISCO-2008) ۱۳
 - ۲-۴- بررسی تعاریف گروه‌های اصلی ۱۶
 - ۲-۵- محتویات، ساختار، طراحی و چارچوب مفهومی ISCO-08 ۱۷
 - ۲-۶- مفاهیم اصلی ۱۷
 - ۲-۷- تعاریف کار و شغل ۱۷
 - ۲-۸- سطح مهارت و تخصص مورد نیاز مهارت ۱۷
 - ۲-۹- تعاریف چهار سطح مهارت ISCO ۱۸
 - ۲-۱۰- سطح مهارت ۱ ۱۹
 - ۲-۱۱- سطح مهارت ۲ ۱۹
 - ۲-۱۲- سطح مهارت ۳ ۲۰
 - ۲-۱۳- سطح مهارت ۴ ۲۰
 - ۲-۱۴- کاربرد چهار سطح مهارت در گروه‌های اصلی ISCO-08 ۲۱
 - ۲-۱۵- مشاغلی که نیازهای آموزش رسمی برای آن‌ها بین کشورهای مختلف، متفاوت است ۲۳
 - ۲-۱۶- ساختار طبقه‌بندی و ترتیب کدها ۲۵
 - ۲-۱۷- تغییرات عمده بین ISCO-88 و ISCO-08 ۲۶

بخش دوم: طبقه‌بندی مشاغل ایران-۱۴۰۲

- ۱- پیشینه تاریخی ۳۰
- ۲- ساختار طبقه‌بندی مشاغل ایران-۱۴۰۲ ۳۱

فهرست مطالب

۳۲.....	۳- تعاریف کلی گروه‌های اصلی (کدهای یک‌رقمی).....
۳۲.....	۳-۱- گروه اصلی ۱: مدیران.....
۳۲.....	۳-۲- گروه اصلی ۲: متخصصان.....
۳۳.....	۳-۳- گروه اصلی ۳: تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان.....
۳۳.....	۳-۴- گروه اصلی ۴: کارکنان پشتیبانی دفتری.....
۳۳.....	۳-۵- گروه اصلی ۵: کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش.....
۳۴.....	۳-۶- گروه اصلی ۶: کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری.....
۳۴.....	۳-۷- گروه اصلی ۷: صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط.....
۳۵.....	۳-۸- گروه اصلی ۸: متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران.....
۳۶.....	۳-۹- گروه اصلی ۹: کارکنان مشاغل ساده.....
۳۶.....	۳-۱۰- گروه اصلی ۱۰: مشاغل نیروهای مسلح.....
۳۶.....	۴- اصول طبقه‌بندی مشاغل ایران.....

فصل دوم

مشروح طبقه‌بندی مشاغل ایران

۴۶.....	ساختار طبقه‌بندی مشاغل ایران.....
---------	-----------------------------------

فصل سوم

۶۸.....	جدول مقایسه‌ای طبقه‌بندی مشاغل نسخه بین‌المللی ISCO-08 با نسخه ایران- ۱۴۰۲ و ۱۳۹۵ (کدهای ادغام‌شده، تجزیه‌شده، حذف‌شده یا ایجادشده).....
---------	--

مقدمه

طبقه‌بندی بین‌المللی مشاغل که توسط «سازمان بین‌المللی کار (ILO)» تهیه شده است، مبنایی برای ساماندهی اطلاعات شغلی، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در حوزه بازار کار و ابزاری برای مقایسه آمارهای مشاغل است. این طبقه‌بندی در تبادل سایر اطلاعات مربوط به مشاغل، مانند استخدام، کارایی، پذیرش کارگران مهاجر و... به کشورها کمک می‌کند. همچنین طبقه‌بندی مذکور به عنوان الگویی برای ایجاد طبقه‌بندی‌های ملی یا بازنگری نسخه‌های موجود توسط کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

استفاده از طبقه‌بندی‌های بین‌المللی در سطح ملی مستلزم اعمال تغییرات و بومی‌سازی آن براساس ساختار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور است که مرکز آمار ایران بنابر وظیفه قانونی خود، به‌منظور بومی‌سازی و ملی کردن طبقه‌بندی‌ها، همواره سعی دارد با بهره‌گرفتن از تجربه‌های موجود در این زمینه، این طبقه‌بندی‌ها را بدون آنکه به قابلیت مقایسه و تطبیق آن‌ها در سطح بین‌المللی لطمه‌ای وارد شود با شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور سازگار کند. از اینرو در نسخه حاضر تلاش شده است با بررسی علل تغییرات ایجاد شده در نسخه ملی (سال ۱۳۹۵) نسبت به بین‌المللی (سال ۲۰۰۸)، در مواردی که برخی طبقات در نسخه پیش ادغام و ترکیب شده بودند، در نسخه جدید مجدداً همانند طبقه‌بندی بین‌المللی تدوین شوند.

به‌منظور درک بهتر ارتباط بین کدهای طبقه‌بندی در نسخه‌های قبلی، فعلی و بین‌المللی، جدول مقایسه‌ای نیز در نشریه مزبور پیش‌بینی شده است.

مطالب مندرج در این نشریه به‌شرح ذیل تدوین شده است:

- در بخش اول فصل اول مروری کوتاه بر اصول کلی، ماهیت، ویژگی‌ها و اهداف، محتویات، ساختار، طراحی و چارچوب مفهومی طبقه‌بندی بین‌المللی مشاغل شده است.
 - در بخش دوم فصل مذکور به پیشینه تاریخی، ساختار، تعاریف کلی گروه‌های اصلی (کدهای یک‌رقمی) و اصول طبقه‌بندی مشاغل ایران پرداخته شده است.
 - در فصل دوم به مشروح طبقه‌بندی مشاغل ایران پرداخته شده است که شامل جدول ساختار طبقه‌بندی مشاغل ایران است.
 - فصل سوم نیز به جدول مقایسه‌ای طبقه‌بندی مشاغل ایران - ۱۴۰۲ نسبت به نسخه ۱۳۹۵ و نسخه بین‌المللی - ۲۰۰۸ (کدهای ادغام‌شده، تجزیه‌شده، حذف‌شده یا ایجادشده) اختصاص داده شده است.
- طبقه‌بندی مشاغل ایران در دو بخش جداگانه تدوین و منتشر شده است، بخش اول "ساختار اصلی طبقه‌بندی" که در نشریه حاضر ارائه شده، و بخش دوم "فهرست مشاغل مربوط به هر کد" که با توجه به پویا بودن فهرست شغل‌های موجود در بازار کار ایران و نیاز به اضافه کردن مشاغلی که از منابع مختلف برای کدگذاری اعلام می‌شوند، «فهرست موضوعی و الفبایی مشاغل ایران» جداگانه در درگاه ملی آمار بارگذاری شده و در پایان هر فصل به‌روزرسانی می‌شود.

فصل اول

بخش اول: اصول کلی طبقه‌بندی بین‌المللی مشاغل (ISCO)

۱- پیشینه تاریخی

تهیه و تدوین طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل به چندین دهه پیش برمی‌گردد و همیشه با کنفرانس آمارشناسان نیروی کار (ICLS)^۲ که به سرپرستی سازمان بین‌المللی کار (ILO)^۳ تشکیل می‌شود، مرتبط است. نیاز به وجود یک طبقه‌بندی بین‌المللی استاندارد برای مشاغل، ابتدا در سال ۱۹۲۱ در اولین ICLS (ILO)، ۱۹۲۳ و ۱۹۲۴، مصوبه ۱، بند ۱) مورد بحث قرار گرفت.

کار تهیه ISCO از سال ۱۹۴۷ در ششمین ICLS آغاز شد و اولین قدم مثبت برای پایه‌ریزی آن، تصویب یک طبقه‌بندی موقت با نه گروه اصلی شغلی در هفتمین ICLS در سال ۱۹۴۹ بود. در سال ۱۹۵۲، ILO، طبقه‌بندی بین‌المللی مشاغل را برای کارایی، استخدام و مهاجرت با توصیفات تفصیلی از ۱۷۲۷ شغل براساس طبقه‌بندی ملی هشت کشور صنعتی منتشر ساخت. در هشتمین ICLS (در سال ۱۹۵۴)، فهرست موقتی از گروه‌های فرعی مورد تصویب قرار گرفت. نهمین ICLS (در سال ۱۹۵۷)، کار را با تأیید گروه‌های اصلی، گروه‌های فرعی و گروه‌های واحد شغلی در قالب اولین نسخه ISCO تکمیل نمود و ILO آن را در سال ۱۹۵۸ به‌چاپ‌رساند و به‌عنوان ISCO-58 شناخته شد. نسخه ISCO-58 در نهمین ICLS نیز مورد تأیید واقع شد و تأکید شد که این نسخه پس از زمان معینی مورد بازنگری قرار گیرد. در یازدهمین ICLS نسخه ISCO-58 مورد بازنگری قرار گرفت و نسخه بازنگری‌شده آن با عنوان ISCO-68 تصویب شد.

ISCO-88 که در سال ۱۹۸۷ در چهاردهمین ICLS به‌تصویب‌رسید، جایگزین ISCO-68 شد. در نسخه ISCO-88 تغییرات مهمی نسبت به دو نسخه قبلی صورت‌گرفت به‌طوری‌که در آن از مفاهیم "سطح مهارت" و "تخصص مورد نیاز مهارت" به‌عنوان معیارهایی برای قرارگیری حرفه‌های مشابه در گروه‌های بزرگ‌تر استفاده شد. در نسخه‌های قبلی طبقه‌بندی ISCO و نیز بسیاری از طبقه‌بندی‌های ملی تا آن زمان از مفهوم سطح مهارت برای تمایز گروه‌ها در متراکم‌ترین سطح طبقه‌بندی استفاده نشده بود. طبقه‌بندی‌های مشاغل در آن زمان تمرکز بیش‌تری بر روی کالاهای تولیدشده و خدمات ارائه‌شده، داشت و اغلب، ساختار آن‌ها کاملاً مشابه با ساختار طبقه‌بندی رشته فعالیت‌های اقتصادی بود.

ISCO-88 از زمان تصویب تا به‌حال به‌طورگسترده‌ای به‌عنوان مبنای تدوین و بهبود طبقه‌بندی‌های ملی و چندملیتی و نیز برای انتشار داده‌های طبقه‌بندی‌شده برحسب شغل در سطح بین‌المللی مورد استفاده قرارگرفته است. باوجوداین، در اوایل دهه اول قرن بیست‌ویکم، لزوم به‌نگام کردن ISCO-88 برای انعکاس تغییرات در ساختار شغلی نیروی کار علاوه‌بر پرداختن به مشکلاتی که در طی استفاده از آن در کاربردهای آماری و دیگر کاربردها مشاهده شده بود، ضروری به‌نظررسید. ضرورت انعکاس این تغییرات به‌ویژه تغییرات نیروی کار ناشی از پیشرفت فناوری اطلاعات و ارتباطات، بیش‌تر احساس می‌شد.

2 - ICLS: International Conferences Labour Statisticians

3 - ILO: International Labour Organization

در سی و چهارمین جلسه کمیسیون آمار سازمان ملل متحد در مارس ۲۰۰۳، از ILO خواسته شد که برای بهنگام‌سازی ISCO-88 طوری برنامه‌ریزی نماید که زمان کافی برای بهنگام‌سازی طبقه‌بندی مذکور یا تطابق‌های ملی با آن وجود داشته باشد به طوری که بتوان از آن در سرشماری‌های نفوس دور سال ۲۰۱۰ استفاده نمود (UN، ۲۰۰۳). در دسامبر ۲۰۰۳ در هفدهمین ICLS، زمان‌بندی انجام بهنگام‌سازی ISCO-88 و نیز ماهیت و دامنه کاری که باید در نسخه جدید اعمال شود، مورد بحث قرار گرفت و هیئت اداره‌کننده ILO خواستار شد اطمینان حاصل شود که ILO به عنوان متولی طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل (ISCO-88) توانایی اجرای موارد ذیل را دارد:

- ۱- به عهده گرفتن مسئولیت تحقیقات و ارائه مشاوره‌های مورد نیاز برای طرح‌ریزی اصلاحات و بهنگام‌سازی ISCO-88 که برای صحت‌گذاری ادامه به کارگرفتن آن به عنوان مدلی مناسب برای طبقه‌بندی‌های مشاغل ملی لازم است و به دنبال آن از این طبقه‌بندی در ارائه آمارها و کاربردهای مرتبط با مشتریان استفاده شود؛
- ۲- اتمام این کار حداکثر تا پایان سال ۲۰۰۷ باشد تا از نتایج آن در آماده‌سازی مقدمات سرشماری‌های نفوس دور سال ۲۰۱۰ که قرار است در کشورهای زیادی انجام شود، استفاده شود.

۲- ماهیت، ویژگی‌ها و اهداف ISCO-2008

۲-۱- نگاه اجمالی به ISCO-2008

طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل (ISCO-08) سیستمی را برای طبقه‌بندی و دسته‌بندی اطلاعات حرفه‌ها که از سرشماری‌ها، آمارگیری‌های نمونه‌ای و منابع ثبتی به دست می‌آید، فراهم می‌کند. نسخه فعلی، نسخه بازنگری شده طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل (ISCO-88) ۱۹۸۸ است که جایگزین آن شده است.

ISCO-08 یک طبقه‌بندی با ساختار سلسله‌مراتبی چهار سطحی است که طبقه‌بندی تمام حرفه‌های موجود در دنیا را در ۴۳۶ گروه واحد، امکان‌پذیر می‌سازد. این گروه‌های واحد، تفصیلی‌ترین سطح ساختار طبقه‌بندی را تشکیل می‌دهند که براساس مشابهاشان برحسب سطح مهارت و تخصص مورد نیاز در هر شغل و در ۱۳۰ گروه فرعی، ۴۳ زیرگروه اصلی و ۱۰ گروه اصلی، دسته‌بندی شده‌اند. این طبقه‌بندی علاوه بر امکان ارائه اطلاعات خلاصه شده در قالب ده گروه در بالاترین سطح دسته‌بندی، امکان تولید داده‌های نسبتاً تفصیلی و قابل مقایسه در سطح بین‌المللی را نیز فراهم می‌سازد.

هر گروه در طبقه‌بندی با یک عنوان و کد عددی، مشخص شده و با تعریفی که گستره هر گروه را مشخص می‌کند، مرتبط است. این تعریف‌ها شامل وظایف و مسئولیت‌های اصلی اجرایی در هر گروه است و فهرستی از گروه‌های شغلی مشمول را همراه با مثال‌هایی برای حرفه‌های هر گروه واحد مهیا کرده است. ساختار سلسله‌مراتبی ISCO-08، عناوین و کدهای گروه‌ها را مقایسه می‌کند همچنین تعاریف کامل تمام گروه‌های واحد، گروه‌های فرعی، زیرگروه‌های اصلی و گروه‌های اصلی ISCO-08 در ارائه شده است.

۲-۲- اهداف اصلی ISCO-2008

جهانی شدن بازار نیروی کار، باعث افزایش تقاضا برای جمع‌آوری اطلاعات حرفه‌ها برای اهداف آماری و اجرایی شده است. برای برآورده کردن این تقاضا در تهیه ISCO-08، اهداف ذیل مورد توجه قرار گرفته‌است:

الف) ایجاد مبنایی یکسان و مرتبط برای گزارش‌دهی، مقایسه و تبادل اطلاعات آماری و ثبتي درباره حرفه‌ها در سطح بین‌الملل؛

ب) ارائه مدلی کارا برای تهیه و بهبود طبقه‌بندی‌های شغلی ملی و منطقه‌ای؛ و

پ) ارائه سیستمی با قابلیت استفاده مستقیم در کشورهایی که دارای طبقه‌بندی‌های شغلی در سطح ملی نیستند.

ISCO درصدد پیش‌بردن ارتباطات بین‌المللی درمورد حرفه‌ها است. این امر با مهیا کردن چارچوبی برای آمارشناسان برای تهیه اطلاعات شغلی قابل مقایسه در سطح بین‌المللی و نیز ایجاد امکان تولید داده‌های حرفه‌ها به‌شکلی که برای انجام تحقیقات و تصمیم‌گیری‌های خاص و فعالیت‌های کارمحور مانند فعالیت‌های مرتبط با کارایی و مهاجرت بین‌المللی نیز سودمند باشد، میسر شده است.

ذکر این نکته لازم است که اگرچه ISCO-08 به‌عنوان یک مدل به‌کارگرفته‌می‌شود اما بنا نیست آن را جایگزینی برای دیگر طبقه‌بندی‌های مشاغل در سطح ملی در نظر گرفت، زیرا طبقه‌بندی‌های مشاغل در هر کشور باید به‌طور کامل مبین ساختار بازار نیروی کار ملی و نیز اطلاعات مورد نیاز برای اهداف ملی مربوط به آن کشور باشد. در هر حال، برای کشورهایی که طبقه‌بندی‌های شغلی آن‌ها از لحاظ مفهوم و ساختار، همسو با ISCO-08 است، تدوین روش‌هایی برای مقایسه آمارهای حرفه‌ها در سطح بین‌المللی ساده‌تر خواهد بود.

از طبقه‌بندی‌های مشاغل در سطح ملی برای جمع‌آوری و انتشار آمار از منابعی مانند سرشماری‌های جمعیتی، آمارگیری‌های نیروی کار و سایر آمارگیری‌های خانواری، آمارگیری از کارفرماها و دیگر منابع استفاده می‌شود. این طبقه‌بندی‌ها همچنین از طرف دولت‌ها و شرکت‌هایی که در زمینه انتصاب افراد جویای کار در فرصت‌های شغلی موجود، برنامه‌ریزی آموزشی، گزارش حوادث صنعتی، مدیریت پرداخت خسارت کارکنان اداری و مدیریت مهاجرت برای کار، فعال هستند، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲-۳- مروری بر فرایند بهنگام‌سازی طبقه‌بندی بین‌المللی استاندارد مشاغل (ISCO-2008)

در مسیر هدایت امور برای بهنگام‌سازی ISCO، ILO تاجایی که امکان داشت در سطحی وسیع با متخصصان مرتبط و هیئت‌های ذی‌ربط مذاکراتی را انجام داد. دستور ICLS برای شروع بهنگام‌سازی ISCO-88 به‌وسیله گزارش ILO، اطلاع‌رسانی شد. در این گزارش براساس آخرین تجارب کسب‌شده برای طبقه‌بندی‌های ملی در تعدادی از کشورها، دلایل انجام کار و مسیرهای مختلف پیش رو، ارائه شده بود. (بادلندر^۴، ۲۰۰۳). در این

گزارش بسیاری از مسائلی که پیش‌تر مورد بررسی قرار گرفته بودند همراه با مسائل دیگر، در قالب دو پرسش‌نامه توسط وزرات‌خانه‌های کار، مؤسسات آماری ملی، مؤسسات خدمات کاربایی، مؤسسات آموزش شغلی و تشکلهای کارگری و کارفرمایی برای تمام کشورها فرستاده شد. پیش‌نویس‌هایی نیز از ساختار طبقه‌بندی به‌نگام‌شده به‌صورت متوالی برای اظهارنظر فرستاده شد. ILO همچنین با انواع مختلفی از آژانس‌های تأمین متخصص، تشکلهای کارگری و کارفرمایی و متخصصان مرتبط در حوزه‌های شغلی که بیش‌ترین نیاز به به‌نگام‌سازی برای حوزه کاری آنها احساس می‌شد، مشورت‌هایی انجام داد.

یک مؤلفه مهم در این کار، تشکیل یک گروه کارشناسی فنی برای به‌نگام کردن ISCO (TEG/ISCO)^۵ بود تا توصیه‌های لازم را به ILO نموده و آنها را در فرایند به‌نگام‌سازی مساعدت‌نماید. این گروه، متشکل از متخصصان طبقه‌بندی مشاغل از تمام دنیا و نیز متخصصانی از چندین آژانس بین‌المللی مرتبط بود که در طی بررسی ISCO-08، شش نشست تشکیل دادند. این نشست‌ها با مباحثاتی نیز که به‌صورت الکترونیکی صورت می‌گرفت، تکمیل می‌شد.

مسائل عمده‌ای که در فرایند به‌نگام‌سازی مورد توجه قرار گرفت شامل موارد ذیل بود اما محدود به این موارد نبود:

- تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) روی ساختار شغلی بازار کار؛
- نیاز به پوشش بیش‌تر حرفه‌های حوزه سلامت و بهداشت؛
- درخواست کاربران برای دریافت اطلاعات تفصیلی‌تر درمورد حرفه‌های کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری؛
- نیاز به بازنگری و اصلاح گروه‌بندی‌ها در حرفه‌های مدیریتی؛
- وجود این موضوع که حرفه‌های فنی و تولیدی در ISCO-88 بسیار به تفصیل مورد بحث قرار گرفته بود اما درمورد برخی حرفه‌ها به‌ویژه در دسته‌بندی‌های میانی برای حرفه‌های دفتری و خدماتی که درصد بالایی از اشخاص شاغل در آنها مؤنث هستند، چندان به تفصیل پرداخته نشده بود؛
- مشکل وجود گروه‌های موازی با سطوح مهارتی مختلف برای حرفه‌هایی که مستلزم انجام وظایف مشابه یا یکسان‌اند؛
- نیاز به پوشش بیش‌تر حرفه‌ها با فراوانی بیش‌تر در بخش غیررسمی و حرفه‌ها با سطح مهارتی پایین‌تر؛
- توسعه دیدگاه‌های مضمون‌بنیاد در طبقه‌بندی، عمدتاً براساس کالاهای تولیدشده یا خدمات ارائه‌شده و مستقل از سطح مهارت؛
- نیاز به تجدیدنظر و به‌نگام کردن تعاریف تمام رده‌ها؛ و

5 - Technical Expert Group For Updating ISCO

6 - Information And Communications Technology

• نیاز به اصلاح و بهنگام‌نمودن عناوین فهرست مشاغل ISCO.

هدف از ارائه پرسش‌نامه مقدماتی بهنگام‌سازی ISCO-88 در ابتدا، دریافت نظرات درباره مسائل مفهومی علاوه بر چگونگی برخورد با گروه‌های شغلی مشخص شده بود. پاسخ‌های دریافت‌شده به این پرسش‌نامه توسط ILO مورد تحلیل قرار گرفت و خلاصه شالوده مباحث ISCO در نشست گروه متخصصان سازمان ملل متحد درباره طبقه‌بندی‌های اجتماعی و اقتصادی بین‌المللی که در ژوئن ۲۰۰۵ در نیویورک تشکیل شد، به‌صورت مقاله‌ای ارائه شد (ILO, ۲۰۰۵). در افتتاحیه نشست بعدی TEG/ISCO در نوامبر ۲۰۰۵، ILO پیش‌نویس بهبود یافته ساختار بهنگام‌شده طبقه‌بندی را ارائه داد. بررسی و کنترل مبسوط این پیش‌نویس توسط ILO و نیز اعضای گروه TEG/ISCO منجر به تشخیص و شناسایی مسائل جدیدی درباره ساختار ISCO-88 و نیز ارائه پیشنهاد های بیش‌تری برای اجرای تغییراتی در آن شد. پیش‌نویس ساختار طبقه‌بندی بهنگام‌شده قبلی اصلاح شد و ILO در صدد دریافت دیدگاه‌های کشورهای درمورد پیش‌نویس برآمد و انواع مختلفی از مسائل مهم و چشمگیر از طریق پرسش‌نامه دیگری که در آگوست ۲۰۰۶ توزیع شد، به‌دست‌آمد.

بر اساس پاسخ‌های دریافتی به پرسش‌نامه دوم و توصیه‌های ارائه‌شده توسط ILO, TEG/ISCO, پیش‌نویس "تقریباً نهایی" ساختار طبقه‌بندی را در فوریه ۲۰۰۷ پس از تهیه برای ارائه نظرات در وب‌سایت ILO قرارداد. نظرات درمورد این پیش‌نویس، همراه با خلاصه‌ای از تغییرات اساسی از تمام کشورها خواسته شد. گروه کارشناسی سازمان ملل متحد در حوزه طبقه‌بندی‌های اجتماعی و اقتصادی، این پیش‌نویس را در نشست آوریل ۲۰۰۷ مورد بررسی و برخی حوزه‌ها را که تغییرات مهمی نسبت به ISCO-88 داشتند مورد بحث و تبادل نظر قرارداد. پس از آن ILO، پیش‌نویس نهایی ساختار ISCO-08 را تهیه‌نمود که به آن پیش‌نویس، مصوبه مربوط به بهنگام‌سازی طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل برای بررسی در نشست متخصصان آمارهای کار که در دسامبر ۲۰۰۷ تشکیل شد، ضمیمه شده بود. در این نشست چند اصلاحیه برای پیش‌نویس اعمال شد و ساختار تجدیدنظرشده آن به‌عنوان طبقه‌بندی بین‌المللی استاندارد مشاغل ۲۰۰۸ معرفی شد (مراجعه شود به ILO, ۲۰۰۸).

در طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل سال ۲۰۰۸ سه هدف عمده را می‌توان به‌شرح ذیل ذکر کرد:

- ۱- تسهیل برقراری ارتباط بین‌المللی با در اختیار گذاشتن طبقه‌بندی مذکور به‌عنوان ابزاری برای آمارشناسان کشورهای مختلف تا بتوانند اطلاعات شغلی کشور خود را با کدهای بین‌المللی ارائه‌دهند.
- ۲- ایجاد امکان ارائه اطلاعات شغلی بین‌المللی به‌شکلی که برای پژوهشگران و سیاست‌گذاران و افراد دیگر در فعالیتهای اجرایی قابل استفاده باشد.
- ۳- ISCO-2008 به‌عنوان یک مدل ساختاری می‌تواند الگویی برای اصلاح طبقه‌بندی مشاغل ملی کشورهای در حال توسعه باشد اما لازم نیست که جایگزین سیستم طبقه‌بندی مشاغل ملی کشور شود زیرا سیستم طبقه‌بندی ملی هر کشور نشان‌دهنده بازار کار آن کشور است.

۲-۴- بررسی تعاریف گروه‌های اصلی

فرایند بهبود ساختار ISCO-08 منتج به تجزیه و ادغام تعدادی از گروه‌های واحد ISCO-88 یا ایجاد گروه‌های واحد جدیدی شد. همچنین تغییرات ساختاری در سطح گروه‌های فرعی و زیرگروه‌های اصلی شامل تجزیه و ترکیب گروه‌ها و نیز انتقال گروه‌های واحد از یک قسمت طبقه‌بندی به قسمت دیگر، صورت گرفت. نتیجه این تغییرات، ایجاد تعاریف جدید برای گروه‌های بهبودیافته و گروه‌های بازنگری‌شده، بود به‌طوری‌که تعاریف جدید توانستند به‌اندازه‌کافی نشان‌دهنده محتوای گروه باشند.

از آنجاکه از تعاریف ISCO-88 در حدود بیست سال زمان می‌گذشت و تغییرات مهمی در صنعت، وظایف سازمان‌های مرتبط با کار و نیز حرفه‌ها، از دهه ۱۹۸۰ به‌وجودآمده‌بود، تعاریف گروه‌هایی که تغییر نکرده بودند نیز مورد بازنگری و به‌نگام‌سازی قرار گرفت.

در نشست آوریل ۲۰۰۷، ISCO/TEG، با مجموعه اصول بهبود و به‌نگام‌سازی تعاریف رده‌بندی‌های ISCO موافقت شد. به‌ویژه این گروه با این موضوع موافقت کرد که ساختار کلی تعریف‌ها باید مشابه با ساختار تعاریف ISCO-88 باشد. باوجوداین، برخی مشکلات در ساختار و محتوای تعاریف ISCO-88 شامل موارد ذیل، شناسایی شد:

- از نکات، زیرنویس‌ها و منابع تعاریف رده‌ها برای توضیح مرزها و تفاوت با رده‌های دیگر استفاده می‌شود، به‌این‌معناکه برخی تعاریف بدون آن‌ها قابل تشخیص و شناسایی نیستند.
- برخی تعاریف گروه‌های واحد در گروه اصلی ۲، در ISCO-88 بیش‌ازحد بر روی کارهای پژوهشی و نظری با منابع ناکافی برای وظایف عملی متمرکز بود.
- در تعاریف بسیاری، عبارت‌های مشابه تکرار شده بود به‌طوری‌که اطلاعات توصیفی کمی درباره گروه‌ها را دراختیارمی‌گذاشت و شناسایی تفاوت‌های کلیدی بین گروه‌ها را مشکل می‌ساخت.
- در توضیح وظایفی که بیانگر وظایف اصلی محوله در یک گروه شغلی بوده یا تمام وظایفی که در تمام حرفه‌های طبقه‌بندی‌شده در آن گروه انجام می‌شود، وضوح کافی وجودنداشت.
- ILO به‌طورتنگاتنگ با اعضای ISCO/TEG و دیگر متخصصان برای بهبود به‌نگام‌سازی تعاریف تمام رده‌های طبقه‌بندی ISCO-08 همکاری نمود. برای هرچه گسترده‌تر بودن کار تاحدامکان از تعاریف تجدیدنظرشده رده‌ها در طبقه‌بندی‌های ملی مشاغل کشورها به‌عنوان مطالب مرجع استفاده شد. به‌جای استفاده از مطالب منابع تک‌مرجعی از مطالب منابع همه‌جانبه بهره‌گرفته‌شد تا از خطر انحراف به سمت تعاریفی که در سیستم‌های اطلاعاتی مشاغل کشورهای پیشرفته استفاده می‌شود، جلوگیری شود.

۳- محتویات، ساختار، طراحی و چارچوب مفهومی ISCO-08

۳-۱- مفاهیم اصلی

چارچوب مورد استفاده برای طراحی و ایجاد ISCO-08 براساس دو مفهوم اصلی است: مفهوم کار و مفهوم مهارت.

۳-۲- تعاریف شغل^۷ و حرفه^۸

شغل، در ISCO-08، "مجموعه‌ای از وظایف و تکالیف محوله یا وظایف و تکالیفی است که باید توسط یک شخص برای یک کارفرما یا برای خودش انجام شود." تعریف شده است. حرفه، اشاره به نوع کار انجام‌شده در یک شغل می‌کند. مفهوم حرفه "مجموعه‌ای از شغل‌ها است که وظایف و تکالیف اصلی آن براساس درجه بالای مشابهت آن‌ها به یکدیگر، مشخص می‌شود." یک شخص ممکن است با یک حرفه از طریق شغل اصلی که در حال حاضر به‌دست آورده است، شغل دوم، شغلی در آینده و یا شغلی که پیش از این به‌دست آورده بود، مرتبط باشد.

۳-۳- سطح مهارت و تخصص مورد نیاز مهارت

مهارت به‌عنوان توانایی انجام وظایف و تکالیف در انجام شغل محوله است. برای اهداف ISCO-08 دو بعد مهارتی برای تخصیص حرفه‌ها در گروه‌ها وجود دارد. این ابعاد عبارت‌اند از سطح مهارت و تخصص مورد نیاز مهارت.

سطح مهارت به‌عنوان تابعی از پیچیدگی و دامنه وظایف و تکالیف محوله در یک حرفه تعریف می‌شود. سطح مهارت به‌وسیله یک یا چند مورد از موارد ذیل به‌صورت عملیاتی اندازه‌گیری می‌شود:

- ویژگی و ماهیت وظایف محوله در هر حرفه، مرتبط با وظایف و تکالیف خاص تعریف‌شده برای هر سطح مهارت در ISCO-08 است؛
- سطح آموزش رسمی که براساس طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی آموزش (ISCED-97^۹) (UNESCO^{۱۰}، ۱۹۹۷) تعریف شده است و جزء مؤلفه‌های انجام وظایف و تکالیف مستلزم آن است؛ و

7 - Job

8 - Occupation

9 - ISCED: International Standard Classification of Education

10 - UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

- میزان آموزش غیررسمی ضمن خدمت و یا تجربیات پیشین در شغل مرتبط که جزء مؤلفه‌های انجام وظایف و تکالیف مستلزم آن است.

اساساً مفهوم سطح مهارت در بالاترین سطح طبقه‌بندی (گروه اصلی) با تأکید بیش‌تر بر روی اولین اندازه‌های (معیارهای) عملیاتی، ویژگی وظایف انجام‌شده نسبت به آموزش رسمی یا غیررسمی و ملزومات آموزش، به‌کارگرفته‌می‌شود.

با درنظرگرفتن ویژگی بین‌المللی بودن طبقه‌بندی، تنها چهار سطح مهارتی گسترده تعریف می‌شود. به‌عنوان یک نتیجه، هشت گروه اصلی از ده گروه اصلی در ISCO-08 شامل حرفه‌هایی با فقط یکی از چهار سطح مهارت می‌شوند. برای مثال، گروه اصلی ۲، متخصصان، فقط حرفه‌هایی در بالاترین سطح مهارتی ISCO، سطح مهارت ۴، را دربرمی‌گیرد. تمام گروه‌های زیر سطح گروه اصلی، شامل حرفه‌هایی با فقط یک سطح مهارت هستند. تخصص مورد نیاز مهارت براساس چهار مفهوم ذیل درنظرگرفته‌می‌شود:

- دامنه دانش مورد نیاز؛
- ابزار و ماشین‌آلات مورد استفاده؛
- موادی که روی آن‌ها یا با آن‌ها کار می‌شود؛ و
- انواع کالاهای تولیدشده و خدمات ارائه‌شده.

در هر گروه اصلی، حرفه‌ها در درجه اول براساس جنبه‌های مختلف تخصص مورد نیاز مهارت در گروه‌های واحد، گروه‌های فرعی و زیرگروه‌های فرعی تقسیم‌بندی شده‌اند. در ISCO-08، برای گروه اصلی ۱، مدیران، و گروه اصلی ۰، نیروهای مسلح، مفهوم سطح مهارت اساساً در درجه دوم اهمیت، قرارمی‌گیرد.

۳-۴- تعاریف چهار سطح مهارت ISCO

تعریف هر چهار سطح مهارت ISCO-08 در ادامه آمده است. این تعاریف مرزهای بین سطوح مهارتی مورد استفاده در ISCO-88 را تغییر نداده است. از آن‌ها برای وضوح مرزهای سطوح و بحث بر روی مواردی که الزامات آموزشی رسمی، مناسب‌ترین روش اندازه‌گیری سطح مهارت درمورد حرفه خاصی نیست، استفاده می‌شود. هر تعریف مثال‌هایی از موارد ذیل را دربرمی‌گیرد:

- وظایف ویژه و مخصوص به هر سطح مهارت؛
- انواع مهارت‌های مورد نیاز (در معنای وسیع آن)؛ و
- حرفه‌های مخصوص طبقه‌بندی‌شده در هر سطح مهارت.

۳-۴-۱- سطح مهارت ۱

حرفه‌ها با سطح مهارت ۱، به‌طور ویژه شامل اجرای وظایف بدنی و یدی ساده و معمولی است. در این حرفه‌ها ممکن است نیاز به استفاده از ابزار دستی مانند بیل یا لوازم برقی ساده مانند جاروبرقی باشد. این مهارت شامل وظایفی مانند تمیز کردن؛ حفاری کردن؛ بلند کردن و حمل مواد با دست؛ مرتب کردن، ذخیره کردن یا مونتاژ کردن کالاها با دست (گاهی اوقات با عملیات مکانیکی)؛ کار کردن با وسایل نقلیه غیرموتوری و چیدن میوه و سبزیجات است.

بسیاری از حرفه‌ها با سطح مهارت ۱، نیاز به قدرت و مقاومت بدنی دارند. برای برخی از کارها در مهارت‌های ابتدایی، سواد خواندن و نوشتن و توانایی شمردن و محاسبه ممکن است مورد نیاز باشد، گرچه این مهارت‌ها بخش عمده‌ای از وظایف محوله را تشکیل نمی‌دهند.

برای اجرای کارآمد برخی حرفه‌ها با سطح مهارت ۱، تکمیل آموزش اولیه یا مرحله اول آموزش مقدماتی (سطح ۱، ISCED-97) ممکن است مورد نیاز باشد. برای برخی از کارها دوره کوتاه آموزش ضمن خدمت نیز ممکن است مورد نیاز باشد.

نمونه‌هایی از حرفه‌های طبقه‌بندی‌شده با سطح مهارت ۱، شامل نظافتچی‌های اداره‌ها یا دفاتر کار، باربران (حمل‌ونقل)، کارگران ساده باغداری و دستیاران آشپزخانه، هستند.

۳-۴-۲- سطح مهارت ۲

حرفه‌ها با سطح مهارت ۲، به‌طور ویژه شامل اجرای وظایفی مانند کار با ماشین‌آلات و لوازم الکترونیکی؛ رانندگی وسایل نقلیه؛ سرویس و تعمیرات جزئی لوازم مکانیکی و برقی؛ و کنترل، نظم‌بخشی و ذخیره اطلاعات است. برای تقریباً تمام حرفه‌ها با سطح مهارت ۲، توانایی خواندن اطلاعاتی مانند دستورالعمل‌های ایمنی، ثبت کارهای تکمیل‌شده و انجام دقیق محاسبات ساده ریاضی، ضروری است. بسیاری از حرفه‌ها در این سطح مهارت به سواد خواندن و نوشتن و توانایی شمردن و محاسبه و نیز مهارت‌های ارتباط بین‌فردی درحد مطلوبی نیازدارند. در برخی از حرفه‌ها، مهارت‌های ذکرشده برای بخش عمده‌ای از وظایف لازم است. بسیاری از حرفه‌ها در این سطح مهارت نیاز به سطح بالایی از چیره‌دستی دارند.

دانش و مهارت مورد نیاز برای اجرای کارآمد حرفه‌ها با سطح مهارت ۲، به‌طور اجمالی از طریق اتمام مرحله اول آموزش متوسطه (سطح ۲، ISCED-97) به‌دست می‌آید. برخی حرفه‌ها، نیاز به اتمام مرحله دوم آموزش متوسطه (سطح ۳، ISCED-97) دارند که ممکن است شامل عناصر مهم آموزش‌های شغلی ویژه و آموزش ضمن خدمت باشد. برخی حرفه‌ها، نیاز به تکمیل آموزش ویژه شغلی پس از آموزش متوسطه (سطح ۴، ISCED-97) دارند. در این موارد، تجارب و آموزش‌های ضمن خدمت، جانشینی برای آموزش رسمی خواهد بود.

نمونه‌هایی از حرفه‌های طبقه‌بندی‌شده با سطح مهارت ۲، شامل قصاب‌ها، رانندگان اتوبوس، منشی‌ها، حسابداری‌ها، متصدیان چرخ‌های خیاطی، خیاط‌ها، دستیاران فروشگاه‌ها، افسران پلیس، آرایشگران، برق‌کاران ساختمان و مکانیک‌های وسایل نقلیه موتوری، هستند.

۳-۴-۳- سطح مهارت ۳

حرفه‌ها با سطح مهارت ۳، به‌طور ویژه شامل اجرای وظایف پیچیده فنی و عملی است که نیاز به وجود بدنه گسترده‌ای از دانش واقعی، فنی و نظام‌مند در حوزه تخصصی دارد. مثال‌هایی از وظایف محوله در این سطح عبارت‌اند از:

- اطمینان از مطابقت وظایف محوله با سلامتی و بهداشت، ایمنی و مقررات مرتبط با آن‌ها؛
- تهیه جزئیات برآوردهای کمی و هزینه‌های مواد و نیروی کار مورد نیاز برای طرح‌های معین؛
- همکاری، نظارت، کنترل و برنامه‌ریزی فعالیت‌های کارکنان دیگر؛ و
- انجام وظایف فنی با نظارت متخصصان.

حرفه‌های این سطح مهارت به‌طور کلی نیاز به سطح بالایی از سواد و مهارت‌های ارتباطی بین‌فردی دارند. این مهارت‌ها ممکن است شامل توانایی فهم پیچیدگی مطالب نوشتاری، تهیه گزارش‌ها براساس واقعیات و برقراری ارتباطات شفاهی در شرایط مختلف باشد.

دانش و مهارت مورد نیاز برای اجرای کارآمد حرفه‌ها در سطح ۳، به‌طورمعمول پس از گذراندن دوره‌های کسب دانش در مؤسسات آموزشی سطح بالا، طی یک دوره یک تا سه‌ساله به‌دست‌می‌آید (سطح ۵ ب، ISCED-97) که طی این دوره، پس از اتمام آموزش متوسطه، عملی است. دربرخی موارد تجارب مناسب قابل ملاحظه و آموزش ضمن خدمت طولانی‌مدت، ممکن است جایگزین آموزش رسمی شود.

نمونه‌هایی از حرفه‌های طبقه‌بندی‌شده با سطح مهارت ۳، شامل مدیران فروشگاه‌ها، تکنسین‌های آزمایشگاه‌های پزشکی، منشی‌های حقوقی، نمایندگان فروش تجاری، پرتونگاران تشخیص پزشکی، تکنسین‌های پشتیبانی رایانه و تکنسین‌های پخش و ضبط برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی، است.

۳-۴-۴- سطح مهارت ۴

حرفه‌ها با سطح مهارت ۴، به‌طورویژه مستلزم انجام وظایفی است که نیاز به حل مسائل پیچیده، تصمیم‌گیری و خلاقیت براساس پیشینه قابل ملاحظه‌ای از دانش نظری (تئوری) و عملی در حوزه‌های تخصصی دارد. وظایف محوله به‌طورویژه شامل تحلیل و پژوهش برای گسترش دانش بشری در حوزه‌ای معین، تشخیص و درمان بیماری‌ها، منتقل کردن دانش به دیگران و طراحی ساختارها، ماشین‌آلات و فرایندهای ساخت و تولید است.

حرفه‌های این سطح مهارت به‌طور کلی نیاز به آموزش طولانی مدت و دربرخی موارد سطح بسیار بالایی از دانش و مهارت‌های ارتباطی بین‌فردی دارد. این مهارت‌ها به‌طور معمول شامل توانایی درک پیچیدگی مطالب نوشتاری و برقراری ارتباط با رسانه‌هایی مانند کتاب‌ها، تصاویر، عملکردهای اجرایی، گزارش‌ها و ارائه‌های شفاهی است. دانش و مهارت‌های مورد نیاز برای اجرای کارآمد حرفه‌ها با سطح مهارت ۴، به‌طور معمول پس از گذراندن دوره‌های کسب دانش در مؤسسه‌های آموزشی سطح بالا، طی یک دوره سه تا شش ساله به‌دست می‌آید که منتهی به اعطای گواهی‌نامه درجه یک یا بالاتر می‌شود (سطح ۵ الف یا بالاتر، ISCED-97). دربرخی موارد تجارب قابل ملاحظه و آموزش ضمن خدمت می‌تواند جایگزین آموزش رسمی شود یا علاوه‌بر آموزش رسمی مورد نیاز باشد. در بسیاری موارد برای ورود به این حرفه‌ها، گواهی رسمی مربوط لازم است. نمونه‌هایی از حرفه‌های طبقه‌بندی‌شده با سطح مهارت ۴، شامل مدیران فروش و بازاریابی، مهندسان عمران، معلمان مدارس آموزش متوسطه، پزشکان عمومی، موسیقی‌دان‌ها، پرستاران اتاق عمل و تحلیل‌گران سیستم‌های رایانه‌ای، هستند.

۳-۵- کاربرد چهار سطح مهارت در گروه‌های اصلی ISCO-08

ارتباط بین ده گروه عمده ISCO-08 و چهار سطح مهارت در جدول ۱، به‌صورت خلاصه آمده است. در گروه اصلی ۱، حرفه‌های زیرگروه اصلی ۱۴، مدیران مهمان‌داری، خرده‌فروشی و مدیران سایر خدمات، در سطح مهارت ۳، هستند. تمام حرفه‌های دیگر در گروه اصلی ۱، در سطح مهارت ۴ هستند. در گروه اصلی ۰، نیروهای مسلح، هریک از سه زیرگروه اصلی در سطح مهارتی متفاوتی قراردارند.

جدول ۱- نمایی از ارتباط گروه‌های اصلی با سطوح مهارت در ISCO-08

کد گروه اصلی	شرح گروه اصلی ISCO-08	سطح مهارت
۱	مدیران	۳+۴
۲	متخصصان	۴
۳	تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان	۳
۴	کارکنان پشتیبانی دفتری	۲
۵	کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش	
۶	کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری	
۷	صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط	
۸	متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران	
۹	کارکنان مشاغل ساده	۱
۰	نیروهای مسلح	۱+۲+۴

درموردی که لزوم داشتن تحصیلات براساس آموزش رسمی به‌عنوان بخشی از اندازه‌گیری سطح مهارت یک شغل استفاده می‌شود، این شرایط براساس ISCED-97 تعریف می‌شوند. نمایی از رابطه بین سطوح مهارتی ISCO و سطوح تحصیلات در ISCED-97 در جدول ۲، ارائه شده است.

جدول ۲- نمایی از چهار سطح مهارت ISCO-08 با سطوح تحصیلی در ISCED-97

سطح مهارت ISCO-08	سطح ISCED-97	شرح سطح گروه ISCED-97
۴	۶	دومین مرحله آموزش عالی (متجر به کسب صلاحیت تحقیقاتی پیشرفته می‌شود)
	۵ الف	اولین مرحله آموزش عالی، اولین درجه (دوره متوسطه)
۳	۵ ب	اولین مرحله آموزش عالی (دوره کوتاه یا متوسطه)
۲	۴	آموزش پس از متوسطه، غیراز آموزش عالی
	۳	سطح بالای آموزش متوسطه
	۲	سطح پایین آموزش متوسطه
۱	۱	آموزش ابتدایی یا مقدماتی

استفاده از رده‌های ISCED به تعریف چهار سطح مهارت کمک می‌کند. این سطوح بیانگر این نیستند که مهارت‌های لازم برای انجام وظایف و تکالیف یک شغل تنها می‌تواند از طریق آموزش رسمی کسب شود. این مهارت‌ها ممکن است اغلب از طریق تجربه و آموزش غیررسمی نیز کسب شود. علاوه‌براین، تأکید می‌شود که تمرکز اصلی ISCO-08 روی مهارت‌های کسب‌شده برای انجام وظایف و تکالیف یک حرفه است و روی این موضوع که یک فرد استخدام‌شده برای حرفه معینی دارای مهارت بیش‌تر و یا کم‌تر از فرد دیگری در همان حرفه است، معطوف نیست.

بنابراین، تحصیلات و آموزش رسمی تنها بخشی از مؤلفه‌های اندازه‌گیری سطح مهارت‌اند که باید در نظر گرفته شوند. مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده سطح مهارت، ماهیت و ویژگی‌های وظایف محوله در حرفه ویژه‌ای مرتبط با وظایف مختص تعریف‌شده برای هر سطح مهارت است. باوجوداین، باید یادآوری شود که سطح مهارت‌های عمومی (مهارت‌هایی که مختص به گروه شغلی خاصی نیست و برای انجام بسیاری حرفه‌های مورد نیاز است) می‌تواند به‌طور قابل ملاحظه‌ای برحسب ماهیت و ویژگی‌های کار بین حرفه‌های مختلف، متفاوت باشد. برای مثال، نمایندگان بیمه که با سطح مهارت ۳، طبقه‌بندی می‌شوند ممکن است نیاز به سطح بالاتری از مهارت‌های ارتباط بین‌فردی نسبت به سازندگان نرم‌افزار با سطح مهارت ۴، داشته باشند، این اختلاف به‌طور عمده براساس تفاوت در ماهیت و ویژگی‌های اجرایی کار است.

از آنجاکه ذات طبقه‌بندی براساس کار و نه اشخاصی است که آن کار را انجام می‌دهند، مناسب نیست که مهارت‌ها یا قابلیت‌های فردی را برای طبقه‌بندی کار در نظر بگیریم. همچنین لازم نیست فردی را که قابلیت‌های ویژه‌ای در

سطوح معینی از کارش دارد، در سطح مهارت به‌خصوصی از ISCO-08 طبقه‌بندی‌نمود. بنابراین، برای مثال، شخصی که در شغلی که نیاز به اجرای وظایف آجرچینی ساختمان دارد، استخدام می‌شود باید در گروه واحد ۷۱۱۲، آجرچین‌ها و کارکنان حرفه‌های مرتبط، قرارگیرد، چه آن فرد گواهی‌نامه رسمی به‌عنوان بنای آجرچین داشته باشد، چه بنای آجرچین خوبی باشد، چه بنای آجرچین بدی باشد، چه بنای آجرچین معمولی باشد، درهرصورت در این گروه واحد طبقه‌بندی می‌شود. به‌طورمشابه، شخصی که برای شغلی استخدام می‌شود که نیاز به انجام وظایفی درزمینه دام‌پزشکی دارد باید در گروه واحد ۲۲۵۰، دام‌پزشکان، قرارگیرد، چه آن شخص دارای گواهی‌نامه رسمی به‌عنوان دام‌پزشک باشد و چه نباشد و چه درزمینه دام‌پزشکی کارآمد باشد، درهرصورت در این گروه واحد طبقه‌بندی می‌شود.

درنهایت، باید یادآوری نمود که مفهوم سطح مهارت با درنظرگرفتن سطحی از مهارت مورد نیاز برای اجرای کارآمد وظایف مورد نیاز برای انجام کار در گروه شغلی مشخصی به‌کارمی‌رود. بنابراین، برخی افراد در برخی حرفه‌ها که با سطح مهارتی ویژه‌ای طبقه‌بندی می‌شوند، ممکن است از سطوح مهارت بالاتر یا پایین‌تری نسبت به آن حرفه برخوردار باشند. همچنین ممکن است سطح مهارت مورد نیاز برای انجام کارهای مهم و ویژه در حرفه به‌خصوصی، بالاتر از سطح مهارت مورد نیاز آن شغل درحالت کلی باشد.

۳-۶- حرفه‌هایی که نیازهای آموزش رسمی برای آن‌ها بین کشورهای مختلف، متفاوت است.

تغییر مهم و ویژه در کاربرد مفهوم سطح مهارت در طراحی ISCO-08، این اصل را نشان می‌دهد که حرفه‌هایی که مستلزم اجرای وظایف یکسانی‌اند باید همیشه در یک طبقه قرارگیرند حتی اگر گواهی‌نامه‌های آموزش رسمی مورد نیاز یا کسب‌شده برای آن‌ها از یک کشور به کشور دیگر متفاوت باشند. مشکل عمده‌ای که کاربران ISCO-88 با آن مواجه بودند درمورد حرفه‌هایی بود که نیاز به انجام وظایف و تکالیف (یا محتوا) مشابه داشتند اما براساس گواهی‌نامه‌های آموزشی رسمی در کشورهای مختلف برای آن‌ها سطوح مهارتی متفاوتی (بالاتر یا پایین‌تر)، اندازه‌گیری می‌شد. دلیل این موضوع این است که به‌علت وجود تفاوت‌های موجود در سیستم‌های آموزشی ملی کشورهای مختلف، حرفه‌های مشابه نیاز به اجرای مجموعه‌ای مشابه از وظایف و تکالیف دارند که می‌تواند بدون تأثیرپذیری از سطح مهارت مورد نیاز برای اجرای کارآمد وظایف، بر عهده افراد با سطوح مختلفی از آموزش رسمی قرارگیرد.

دستورالعمل ISCO-88 توصیه می‌کرد که در شرایط ملی، حرفه‌ها با سطح مهارت بالاتر یا پایین‌تر نسبت به طبقه‌ای که در ISCO-88 قرارداده شده‌اند، در هر کشور باید در گروه اصلی مطابق با سطح مهارتی که برای چنین کارهایی مورد نیاز است، طبقه‌بندی شوند. این رویکرد منجر به کاهش مقایسه‌پذیری بین‌المللی درمورد حرفه‌هایی که برحسب وظایف اجرایی، محتوای مشابهی داشته و در گروه‌های اصلی متفاوتی در ISCO-88 بسته به هر کشور، طبقه‌بندی شده‌اند، شد. این موضوع به‌ویژه هنگامی پیش‌آمد که سطح مهارت در ابتدا براساس تحصیلات و آموزش رسمی مورد نیاز در شرایط ملی، تفسیر شد.

دو مورد از آشکارترین مشکلات مطرح‌شده در ISCO-88 درمورد برخورد با پرستاران و آموزگاران دوره ابتدایی و پیش‌دبستانی بود. در برخی کشورها، داشتن درجه دانشگاهی برای پرستاران و معلمان لازم است درحالی که در برخی دیگر این نیاز وجود ندارد. در زمانی که ISCO-88 مورد بررسی قرار می‌گرفت، این مشکل با تخصیص این حرفه‌ها به گروه‌های فرعی مشابه در گروه‌های اصلی ۲ و ۳، حل شد. این گروه‌های شغلی در کشورهایی که تمام معلمان و تمام پرستاران را در گروه اصلی ۲، یا گروه اصلی ۳، طبقه‌بندی می‌کرد، استفاده شد مگر در مواردی که در آن کشور اختلافات عمده‌ای در وظایف و تکالیف محوله این دو گروه شغلی وجود داشت. چون توضیحات ارائه‌شده در ISCO-88 درمورد معلمان و پرستاران در هر دو گروه اصلی یکسان بود، قابل درک بود که برخی از کشورها بین متخصصان و کمک‌متخصصان براساس سطح تحصیلات یا براساس نیازهای آموزشی ویژه کشور خود و نه براساس وظایف و تکالیفی که درعمل در یک شغل در این دو گروه شغلی، انجام می‌شود، تفاوت قائل شوند. در ISCO-08، این مسئله با توصیف محتوای شغل (مانند وظایف و تکالیف) با اولویت الزامات آموزشی و تحصیلی در سطح ملی، مورد توجه قرار گرفت. به عبارت دیگر، حرفه‌هایی که مستلزم اجرای مجموعه‌ای مشابه از وظایف و تکالیف در سطح گسترده‌ای هستند همیشه در رده یکسانی در ISCO-08 قرار می‌گیرند حتی در مواردی که الزامات سطح آموزشی در سطح ملی برحسب تحصیلات، متفاوت باشد. امید است که این امر منجر به بهبود قابلیت مقایسه‌پذیری در سطح بین‌المللی شود.

مجموعه‌ای از اصول و دستورالعمل‌ها برای تصمیم‌گیری درمورد اینکه در مواقعی که الزامات آموزشی و تحصیلی در کشورهای مختلف، متفاوت است، چه سطح مهارتی باید به حرفه‌ها اختصاص یابد، تهیه و تدوین شد. خطوط کلی این اصول در ادامه آمده است و کاربرد این اصول در تشخیص اولویت‌ها برای کمک به تعیین طبقه معین حرفه‌ها در ساختار ISCO-08 است.

الف) پیچیدگی و گستره وظایف و تکالیف هر حرفه با در نظر گرفتن تعریف هر سطح مهارت همراه با ارجاع مشخصی به وظایف و تکالیف خاص مرتبط با آن سطح مهارت، مورد توجه قرار گرفت.

ب) درموردی که الزامات آموزش رسمی در تعداد کمی از کشورها دارای اختلاف بود، سطح مهارت براساس الزاماتی که در اکثر کشورها مشخص شده، تعیین شد.

پ) درموردی که در نظر گرفتن موارد الف) و ب) در تشخیص سطوح مهارت ۱ و ۲ مربوط به حرفه‌ها بی‌نتیجه بود، در برخی کشورها تمام مرحله اول آموزش متوسطه (سطح ۲، ISCED-97) و در برخی دیگر از کشورها تنها آموزش ابتدایی (سطح ۱، ISCED-97) در سطح مهارت ۱، قرار گرفت. این رویکرد به این دلیل اتخاذ شد که در بسیاری از کشورهای پیشرفته صنعتی، تمام مرحله آموزش متوسطه، کم‌وبیش همگانی (عمومی) است. در چنین شرایطی، شخصی که مرحله اول آموزش متوسطه را به اتمام رسانده باشد قادر به یافتن شغلی حتی برای غیرمهارتی‌ترین کارها نیست.

ت) درموردی که در نظر گرفتن موارد الف)، ب) و پ) بی‌نتیجه بود، به‌طور معمول در کشورهای صنعتی، از وضعیت غالب برای تعیین سطح مهارت یک حرفه استفاده شد اما تنها وقتی که رویکردی منطقی در مقابل اکثریت مطلق از این کشورها قابل دستیابی بود. برای نمونه، اگر درجه‌ای از تحصیلات برای ورود به حرفه-

ای برای کم‌تر از نیمی از کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (OECD^{۱۱}) وجود داشت اما برای باقی کشورها (بیش‌تر از نصف) داشتن یک دیپلم دوساله لازم بود، در آن صورت، مناسب تشخیص داده شد که آن شغل به سطح مهارت ۳، اختصاص یابد. اندازه کشورها علاوه بر تعداد آن‌ها در این نوع قضاوت باید در نظر گرفته می‌شد. دلیل اتخاذ این شیوه، این بود که احتمالاً وضعیت غالب در کشورهای صنعتی در نهایت در دیگر کشورها نیز پذیرفته خواهد شد. علاوه بر این، سطح بالاتری از گواهی‌نامه‌ها (صلاحیت‌ها) برای مهاجرت با هدف کارایی مورد نیاز بود.

۳-۷- ساختار طبقه‌بندی و ترتیب کدها

ISCO-08 طوری طراحی شده است که حرفه‌ها در یکی از ۴۳۶ گروه واحد، با تفصیلی‌ترین سطح، طبقه‌بندی شده‌اند. مقصود این بوده است که تمام حرفه‌های موجود در دنیا را بتوان به یکی (و فقط یکی) از گروه‌های واحد اختصاص داد. به‌طور کلی هر گروه واحد از چندین "حرفه" تشکیل شده است که برحسب سطح مهارت و تخصص مورد نیاز مهارت، درجه بالایی از مشابهت را دارا هستند. گروه‌های واحد بعد از گروه‌های فرعی و گروه‌های فرعی بعد از زیرگروه‌های اصلی و زیرگروه‌های اصلی بعد از گروه‌های اصلی براساس مفهوم سطح مهارت و کاربردهای گسترده‌تری از مفهوم سطح تخصص مورد نیاز مهارت، قرار گرفته‌اند.

همه به جز دو گروه اصلی ISCO-08 شامل حرفه‌هایی، تنها با یکی از چهار سطح مهارت ISCO است. تمام ۴۳ زیرگروه اصلی شامل حرفه‌ها در تنها یک سطح مهارت هستند. این امر به این معناست که داده‌ها براساس زیرگروه اصلی، گروه فرعی و گروه واحد طبقه‌بندی ISCO-08 در صورت نیاز می‌توانند تنها براساس سطح مهارت گردآوری شوند. این موضوع با ساخت سه زیرگروه اصلی در گروه اصلی ۰، نیروهای مسلح، برای افسران کادر نیروهای مسلح و درجه‌داران و "سایر رده‌ها" و مرتب کردن حرفه‌ها در گروه اصلی ۱، مدیران، انجام شد به‌طوری که تمام حرفه‌ها نه در سطح مهارت ۴، بلکه در زیرگروه فرعی مجزایی در سطح مهارت ۳، قرار گرفته‌اند. این موضوع با طبقه‌بندی ISCO-88 در حرفه‌های گروه اصلی ۱، قانون‌گذاران، مقامات ارشد و مدیران و گروه اصلی ۰، نیروهای مسلح، که سطح مهارتی به آن‌ها اختصاص نیافته بود، متفاوت است.

با نگاه به ساختار سلسله‌مراتبی ISCO-08 از بالا به پایین، درمی‌یابیم که هریک از ده گروه اصلی از دو یا چند زیرگروه اصلی تشکیل شده است و هر زیرگروه اصلی نیز شامل یک یا چند گروه فرعی است. هریک از ۱۳۰ گروه فرعی از یک یا چند گروه واحد تشکیل شده است. هر گروه اصلی با یک کد یک‌رقمی نشان داده شده است. هر زیرگروه اصلی با یک کد دورقمی نشان داده شده که متشکل از کد گروه اصلی همراه با یک رقم دیگر است. به همین ترتیب گروه‌های فرعی، متشکل از کدهای سه‌رقمی و گروه‌های واحد، متشکل از کدهای چهاررقمی هستند که در هر حالت کدهای سطح بالاتر از یک رقم اضافه‌تر تشکیل می‌شوند.

در جدول ذیل فراوانی ساختار رده‌بندی ISCO-08 آورده شده است:

نام رده	تعداد ارقام رده	تعداد رده
گروه اصلی	۱	۱۰
زیرگروه اصلی	۲	۴۳
گروه فرعی	۳	۱۳۰
گروه واحد	۴	۴۳۶

سایر قاعده‌های کدگذاری دیگر که در ISCO-88 استفاده شد در ISCO-08 نیز مورد استفاده قرار گرفت به‌ویژه در جایی که گروه فرعی، شامل تنها یک گروه واحد بود، آخرین رقم در کد مربوط به گروه واحد، "صفر"، منظور شد. در مواردی که گروه واحد، دارای عنوان یکسانی با عنوان گروه فرعی بود، عنوان "طبقه‌بندی نشده در جای دیگر" به آن اختصاص داده شد و رقم انتهایی کد مختص به آن، ۹ منظور شد.

۳-۸- تغییرات عمده بین ISCO-88 و ISCO-08

اگرچه مدل مفهومی که از آن به‌عنوان راهنمای تدوین ISCO-08 استفاده شده است نسبت به مدل مفهومی ISCO-88 تغییرات اساسی نداشته اما تفاوت‌های مهمی در برخورد با برخی از گروه‌های شغلی در آن وجود دارد. این تفاوت‌ها، نشان‌دهنده توجه به مشکلات تجربه‌شده در استفاده از ISCO-88 علاوه بر اعمال تغییرات شغلی در طی دوره بیست‌ساله بهبود آن است.

سیستم گروه‌های اصلی، زیرگروه‌های اصلی، گروه‌های فرعی و گروه‌های واحد استفاده‌شده در ISCO-88، در ISCO-08 نیز حفظ شده است. ده گروه اصلی در بالاترین سطح ساختار ISCO-88 در ISCO-08 نیز وجود دارند. اسامی برخی از گروه‌های اصلی برای وضوح بیشتر محتوا تا حدودی تغییر کرده است و برخی گروه‌های شغلی از یک گروه اصلی به گروه اصلی دیگری منتقل شده‌اند. به‌عنوان یک نتیجه، تبدیل داده‌ها به‌طور مستقیم از گروه‌های اصلی ISCO-88 به گروه‌های اصلی ISCO-08 امکان‌پذیر نیست.

تعدادی زیرگروه اصلی، گروه فرعی و گروه واحد جدید در ISCO-08 ارائه شده و چندین گروه ISCO-88 در سطوح یادشده با گروه‌های دیگر ادغام شده‌اند یا به گروه‌های دیگری تجزیه شده‌اند.

اگرچه تطابق یک‌به‌یکی بین برخی گروه‌های مشخص در سطوح پایین‌تر از سطح گروه اصلی وجود دارد، اما این تغییرات نشانه دگرگونی بین مجموعه آمارها براساس ISCO-88 و ISCO-08 در تمام سطوح در سلسله‌مراتب طبقه‌بندی است. جداول کاملی که نشان‌دهنده تطابق در سطح گروه واحد بین ISCO-88 و ISCO-08 است در ترجمه نسخه بین‌المللی ارائه شده است.

بسیاری از تغییرات، این نکته را گوشزد می‌کند که ISCO-88 در برخی حوزه‌ها به‌طور جدی قدیمی شده است که قابل توجه‌ترین آن‌ها نتایج حاصل از پیشرفت صنعتی در حوزه تخصصی، فنی و اداری مرتبط با استفاده از

رایانه و ارتباطات راه دور بود. بنابراین، برای نشان دادن جنبه فناورانه تغییرات شغلی در بازار کار، برخی رده‌ها در ISCO-88 ادغام شدند، برخی تجزیه شدند و برخی منتقل شدند. رده‌های جدید ایجاد شده، امکان شناسایی گروه‌های شغلی جدید یا به وجود آمده را فراهم می‌کنند. برای کمک به تحلیل سری‌های زمانی، گروه‌های واحد در ISCO-88 تجزیه نشدند بلکه به بخش‌های دیگر گروه‌های واحد ISCO-88 ملحق شدند، البته به جز مواردی که غیرقابل اجتناب بود.

علاوه بر این، برخی تغییرات در روش مدل مفهومی ISCO برای طراحی طبقه‌بندی به کار برده شد. قابل توجه‌ترین آن‌ها، ماهیت و ویژگی‌های وظایفی بود که تأکید بیشتری بر روی آن‌ها نسبت به تحصیلات رسمی و الزامات آموزشی در تعیین سطح مهارت هر شغل وجود داشت.

تغییرات دیگری در ساختار طبقه‌بندی، پاسخ‌گوی این موضوع بود که ISCO-88 در برخی حوزه‌ها بیش از حد و در برخی حوزه‌ها کم‌تر از حد لازم وارد جزئیات شده و گوناگونی زیادی در اندازه برخی زیرگروه‌های اصلی و گروه‌های فرعی وجود داشت. هر جا که امکان داشت کوشش شد اطمینان حاصل شود که سطوح تفصیلی شده در ISCO-08 متناسب با اهداف اصلی بوده و تاحدامکان کاربردی باشد. هدف این بود که تغییرات، امکان تعیین برآوردها در آمارگیری‌های نمونه‌ای را برای زیرگروه‌های اصلی و گروه‌های فرعی ISCO-08 نسبت به ISCO-88 تسهیل نمایند. ویژگی‌های توزیع شغلی به دست آمده از بازار کار در سطح بین‌المللی و گوناگونی کاربردهای ISCO، مسائل مربوط به اندازه گروه‌ها و مسائل مربوط به تفاوت سطوح تفصیلی در بخش‌های مختلف طبقه‌بندی، گرچه مسائل مهمی بودند اما تعیین‌کننده نبودند.

در برخی موارد، مسائلی وجود داشت که امکان تصمیم‌گیری در مورد رده‌های معینی از ISCO-88 به صورت هماهنگ در سطح بین‌المللی، فراهم نمی‌شد به‌ویژه با در نظر گرفتن نوع داده‌هایی که جمع‌آوری آن‌ها در سرشماری‌ها یا در آمارگیری‌ها امکان‌پذیر است. در چنین مواردی، تعدیلی در ISCO-08 به منظور بهبود سازگاری گزارش‌ها و مقایسه‌های بین‌المللی برای مثال در برخورد با حرفه‌های مدیریتی در کشاورزی، صورت گرفت.

برخی از مهم‌ترین تغییرات، به‌طور خلاصه در ذیل آمده است:

- بخش‌هایی از طبقه‌بندی که مربوط به حرفه‌های مدیریتی است به منظور برطرف کردن مشکلاتی که کاربران ISCO-88 با آن مواجه بودند، سامان‌دهی مجدد شد.
- در حوزه‌هایی که سرپرستان به‌طور معمول وظایف مختلف ویژه‌ای را نسبت به دیگر سرپرستان انجام می‌دهند، چند گروه واحد جدید و یک گروه فرعی جدید برای برخی از حرفه‌های نظارتی ایجاد شد.
- روزآمدی و توسعه حرفه‌های مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات، امکان شناسایی حرفه‌های تخصصی و کمک تخصصی را در این حوزه در زیرگروه‌های فرعی فراهم کرده است.
- در ISCO-88 در مورد فعالیت تهیه غذا، گروه‌های مشابهی (موازی) در سطح گروه‌های اصلی وجود داشت که برحسب تفاوت در سطح تحصیلات و الزامات آموزشی در کشورهای مختلف ایجاد

شده بودند و این تفاوت به دلیل مسئولیت‌ها و درجه نظارتی آن‌ها بود. در ISCO-08 زمانی که وظایف محوله اساساً یکسان هستند، گروه‌های مشابه (موازی) ایجاد نمی‌شوند.

- حرفه‌های مرتبط با تأمین خدمات سلامت و بهداشت، به این منظور که جزئیات کافی برای ISCO-08 را به‌عنوان پایه گزارش‌های بین‌المللی درمورد نیروی کار حوزه سلامت و بهداشت، فراهم‌آورند، توسعه‌یافته‌اند. این‌گونه حرفه‌ها درموردی که امکان داشت در یک گروه قرارداده شدند تا دو زیرگروه اصلی و گروه فرعی جداگانه فراهم‌شده را به حرفه‌های خدمات سلامت و بهداشت اختصاص دهند.
- بخشی از طبقه‌بندی که مرتبط با کارکنان دفتری است برای نشان دادن افزایش تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات و فراهم کردن جزئیات ارزشمند برای حرفه‌هایی که تعداد زنان استخدام‌شده در آن بیش‌تر است، سامان‌دهی مجدد شده‌اند.
- گروه‌های دسته‌بندی‌شده‌ای برای کارکنان فروش و کارکنان ارائه خدمات، سامان‌دهی مجدد شد که شامل فراهم‌سازی زیرگروه‌های اصلی جدید برای کارکنان ارائه خدمات شخصی، کارکنان ارائه مراقبت‌های شخصی و کارکنان خدمات حفاظتی است.
- رده‌هایی تفصیلی‌تر و با وضوح بیش‌تر، برای برخی گروه‌های شغلی در بخش کشاورزی ایجاد شده است.
- رده‌های تفصیلی‌تر برای حرفه‌های اطلاع‌رسانی و ارائه خدمات به مشتری‌ها شامل حرفه‌های مرتبط با گردشگری ایجاد شده است.
- گروه‌های مربوط به متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها، دچار تغییرات ساختاری شده و سامان‌دهی مجدد شده‌اند که این امر به دلیل رفع آن بخش از مشکلات در ISCO-88 که کم‌تر به جزئیات پرداخته و یا توضیحات ارائه‌شده در آن قدیمی شده بود، صورت گرفت.
- پوشش و دامنه حرفه‌هایی که در اشتغال غیررسمی دارای اهمیت‌اند، درمقایسه با ISCO-88، بهبودیافته‌اند، این امر به دلیل افزایش تعداد زیرگروه‌های اصلی در ISCO-08 در گروه اصلی ۹، کارکنان مشاغل ساده، صورت گرفت.

نتیجه این تغییرات افزایش ناچیزی در جزئیات هر سطح طبقه‌بندی به‌جز بالاترین سطح است. باوجوداین، این تغییرات به‌طوریک‌نواخت در تمام ساختار طبقه‌بندی توزیع نمی‌شوند. جدول ۳، نشان می‌دهد که تعداد گروه‌های واحد درگروه اصلی ۲، متخصصان، و گروه اصلی ۵، کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش، به‌طورقابل توجهی افزایش‌یافته‌است، درحالی‌که تعداد گروه‌های واحد در گروه اصلی ۸، متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران، به‌طورقابل ملاحظه‌ای کاهش‌یافته‌است.

جدول ۳- تعداد گروه‌ها در هر سطح از ISCO

کد گروه اصلی	گروه اصلی	زیرگروه اصلی	گروه فرعی	گروه واحد
۱	مدیران	۴(۳)	۱۱(۸)	۳۱(۳۳)
۲	متخصصان	۶(۴)	۲۷(۱۸)	۹۲(۵۵)
۳	تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان	۵(۴)	۲۰(۲۱)	۸۴(۷۳)
۴	کارکنان پشتیبانی دفتری	۴(۲)	۸(۷)	۲۹(۲۳)
۵	کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش	۴(۲)	۱۳(۹)	۴۰(۲۳)
۶	کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری	۳(۲)	۹(۶)	۱۸(۱۷)
۷	صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط	۵(۴)	۱۴(۱۶)	۶۶(۷۰)
۸	متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران	۳	۱۴(۲۰)	۴۰(۷۰)
۹	کارکنان مشاغل ساده	۶(۳)	۱۱(۱۰)	۳۳(۲۵)
۰	مشاغل نیروهای مسلح	۳(۱)	۳(۱)	۳(۱)
	تعداد کل گروه‌های ISCO-08 (ISCO-88)	۴۳(۲۸)	۱۳۰(۱۱۶)	۴۳۶(۳۹۰)

نکته: تعداد موارد برای ISCO-88 در مواردی که متفاوت از ISCO-08 است در داخل پرانتز نشان داده شده است.

بخش دوم: طبقه‌بندی مشاغل ایران-۱۴۰۲

۱- پیشینه تاریخی

برای اولین بار در کنفرانس بین‌المللی آمارشناسان نیروی کار در سال ۱۹۲۱ که تحت نظارت سازمان بین‌المللی کار برگزار شد، نیاز به یک طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل مورد بحث قرار گرفت و در سال ۱۹۴۹ در هفتمین کنفرانس آمارشناسان کار این طبقه‌بندی در قالب ۹ گروه شغلی به تصویب رسید و در سرشماری عمومی نفوس سال ۱۳۳۵ ایران مورد استفاده قرار گرفت. در سال ۱۹۵۸ اولین ویرایش ISCO منتشر شد که در سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۴۵ ایران از آن استفاده شد. در سال ۱۹۶۸ پس از تجدید نظر این ویرایش با عنوان ISCO-68 انتشار یافت که در سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۳۵ از آن استفاده به عمل آمد.

در سال ۱۳۶۵ با پایه قراردادن طبقه‌بندی مشاغل سال ۱۹۶۸ (ISCO-68) طبقه‌بندی استاندارد مشاغل ایران، تدوین و در سرشماری عمومی نفوس و مسکن آن سال مورد استفاده قرار گرفت. کاربردهای طبقه‌بندی مشاغل ۱۹۶۸ و تغییرات موجود در فناوری، مهارت و سطح دانش شاغلان موجب شد تا براساس پیشنهادها و تصمیم‌های سیزدهمین و چهاردهمین کنفرانس بین‌المللی آمارشناسان نیروی کار، ویرایش جدید طبقه‌بندی در سال ۱۹۸۷ به تصویب برسد که با عنوان طبقه‌بندی استاندارد مشاغل ۱۹۸۸ (ISCO-88) منتشر و برای استفاده در اختیار کشورهای مختلف قرار گرفت. طبقه‌بندی و کدگذاری مشاغل در سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۷۵ بر مبنای این طبقه‌بندی انجام گرفت.

در سال ۲۰۰۸ طبقه‌بندی مشاغل توسط کمیسیون آمار سازمان ملل مورد بازنگری قرار گرفت و تغییرات عمده‌ای در آن براساس تحولات فناورانه، اقتصادی و اجتماعی ایجاد شد که ترجمه آخرین تجدیدنظر طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل (ISCO-2008) در سال ۱۳۹۳ توسط مرکز آمار ایران منتشر شد و نسخه ملی نیز بر اساس (ISCO-2008) در سال ۱۳۹۵ تدوین و منتشر شد. بنا بر نیاز به روزرسانی طبقه‌بندی ملی و با توجه به اینکه نسخه بین‌المللی در دوره‌های بیست ساله بازنگری می‌شود و زمان زیادی تا بازنگری بعدی باقیمانده بود، در سال ۱۴۰۲ بازنگری مجدد نسخه ملی بر اساس نسخه ۲۰۰۸ انجام شد که نشریه فعلی حاصل این تلاش است.

در بازنگری ۱۴۰۲ با هدف به‌روزرسانی دوره‌ای فهرست‌های مشاغل، طبقه‌بندی در دو بخش جداگانه تدوین و منتشر شده است. "ساختار طبقه‌بندی مشاغل ایران" که بر اساس نسخه ۲۰۰۸ بین‌المللی بازنگری شده، در نشریه حاضر ارائه شده است، "فهرست‌های الفبایی و موضوعی مشاغل ایران" که نیاز به بازنگری مستمر و حذف و اضافه کردن شغل‌های اعلام شده توسط کاربران را دارد، در درگاه ملی آمار در قالب فایل اکسل ارائه شده که در بازه‌های سه ماهه (فصلی) به‌روزرسانی می‌شود.

۲- ساختار طبقه‌بندی مشاغل ایران - ۱۴۰۲

از آنجایی که طبقه‌بندی مشاغل ایران براساس ISCO-2008 انجام گرفته‌است، نحوه کدگذاری مشاغل ایران نیز کاملاً هماهنگ با کدگذاری مورد استفاده در ISCO-2008 است. به این ترتیب، سلسله‌مراتب رده‌های مورد استفاده در این طبقه‌بندی عبارت‌اند از کد یک‌رقمی برای تعیین گروه‌های اصلی، کد دورقمی برای تعیین زیرگروه‌های اصلی، کد سه‌رقمی برای تعیین گروه‌های فرعی و کد چهاررقمی برای تعیین گروه‌های واحد. جداول ذیل به ترتیب ساختار طبقه‌بندی مشاغل ایران برحسب فراوانی رده و مقایسه تعداد گروه‌های اصلی مشاغل ایران، نسخه سال ۱۳۹۵ با نسخه ۱۳۷۵ را نشان می‌دهد:

جدول ۳- تعداد طبقات در ساختار طبقه‌بندی مشاغل ایران

تعداد	طبقه
۱۰	گروه اصلی (کد یک‌رقمی)
۴۲	زیرگروه اصلی (کد دورقمی)
۱۲۹	گروه فرعی (کد سه‌رقمی)
۴۳۵	گروه واحد (کد چهاررقمی)

جدول ۴- مقایسه تعداد گروه‌های اصلی در هر سطح طبقه‌بندی مشاغل ایران نسخه ۱۳۹۵ و ۱۴۰۲

کد گروه اصلی	شرح گروه اصلی	زیرگروه اصلی		گروه فرعی		گروه واحد	
		۱۳۹۵	۱۴۰۲	۱۳۹۵	۱۴۰۲	۱۳۹۵	۱۴۰۲
۱	مدیران	۴	۴	۱۱	۱۱	۲۹	۳۱
۲	متخصصان	۶	۶	۲۷	۲۷	۹۱	۹۳
۳	تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان	۵	۵	۲۰	۲۰	۸۴	۸۴
۴	کارکنان پشتیبانی دفتری	۴	۴	۸	۸	۲۶	۳۰
۵	کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش	۴	۴	۱۳	۱۳	۳۷	۴۰
۶	کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری	۳	۳	۹	۹	۱۷	۱۸
۷	صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط	۵	۵	۱۴	۱۴	۶۴	۶۵
۸	متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران	۳	۳	۱۴	۱۴	۴۱	۴۰
۹	کارکنان مشاغل ساده	۶	۶	۱۱	۱۱	۲۷	۳۲
۰	مشاغل نیروهای مسلح	۲	۲	۲	۲	۲	۲
جمع کل		۴۲	۴۲	۱۲۹	۱۲۹	۴۱۸	۴۳۵

۳- تعاریف کلی گروه‌های اصلی (کدهای یک‌رقمی)

۳-۱- گروه اصلی ۱: مدیران

مدیران، فعالیت‌های کلی بنگاه‌ها، سازمان‌های دولتی و سایر سازمان‌ها و یا فعالیت‌های واحدهای سازمانی آن‌ها را برنامه‌ریزی، هدایت، هماهنگی و ارزیابی می‌کنند و نیز سیاست‌ها، قوانین، قواعد و مقررات آن‌ها را تنظیم و بازنگری می‌نمایند. عملکرد مطلوب در اغلب حرفه‌های این گروه اصلی نیازمند مهارت‌هایی در حد سطح چهارم مهارت ISCO است به‌استثنای زیر گروه اصلی ۱۴، مدیران مهمان‌داری، خرده‌فروشی و مدیران سایر خدمات، که عموماً به مهارت‌هایی در حد سطح سوم مهارت ISCO نیاز دارد.

وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: تنظیم سیاست‌ها، بودجه‌ها و قوانین و مقررات بنگاه‌ها، سازمان‌های دولتی و سایر سازمان‌ها و ارائه راهنمایی‌های لازم در این موارد؛ تدوین اهداف و موازین و تنظیم و ارزیابی برنامه‌ها و سیاست‌ها و روش اجرای آن‌ها؛ حصول اطمینان از تهیه و اجرای طرح‌ها و روش‌های مناسب برای نظارت بر بودجه؛ صدور مجوز برای استفاده از منابع مالی، غیرمالی و انسانی برای اجرای سیاست‌ها و برنامه‌ها؛ نظارت و ارزیابی عملکرد سازمان یا بنگاه و کارکنان آن؛ گزینش یا تأیید گزینش کارکنان؛ حصول اطمینان از رعایت الزامات بهداشتی و ایمنی؛ برنامه‌ریزی و هدایت فعالیت‌های روزانه؛ حضور در جلسات و سایر همایش‌ها و انجام مذاکرات از طرف سازمان دولتی، بنگاه یا واحد سازمانی تحت مدیریت خود.

۳-۲- گروه اصلی ۲: متخصصان

متخصصان، بر انباشته‌های علمی می‌افزایند، مفاهیم و نظریه‌های علمی و هنری را به‌کار می‌گیرند و آن‌ها را با روشی سیستماتیک آموزش می‌دهند یا به ترکیبی از این فعالیت‌ها می‌پردازند. عملکرد مطلوب در اکثر حرفه‌های این گروه اصلی نیازمند مهارت‌هایی در حد سطح چهارم مهارت ISCO است.

وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: انجام تحلیل و پژوهش، بهبود یا بسط مفاهیم، نظریه‌ها و روش‌های عملیاتی؛ ارائه مشاوره در زمینه علوم فیزیک، ریاضی، مهندسی و فناوری، علوم زیستی، خدمات پزشکی و بهداشتی، علوم اجتماعی و علوم انسانی و یا به‌کارگیری دانش موجود در این زمینه‌ها؛ آموزش نظری و عملی یک یا چند رشته در سطوح مختلف آموزشی؛ آموزش و تعلیم افرادی که مشکل یادگیری داشته یا دارای نیازهای خاص هستند؛ ارائه خدمات گوناگون تجاری، حقوقی و اجتماعی؛ خلق و اجرای آثار هنری؛ راهنمایی در امور معنوی؛ و تهیه گزارش‌ها و مقاله‌های علمی. سرپرستی سایر کارکنان را نیز می‌توان به این موارد اضافه نمود.

۳-۳- گروه اصلی ۳: تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان

تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان، کارهای فنی مربوط به پژوهش در مورد مفاهیم و روش‌های عملیاتی علمی یا هنری و به‌کارگیری آن‌ها و مقررات بخش دولتی و بخش خصوصی را انجام می‌دهند. عملکرد مطلوب در اغلب حرفه‌های این گروه اصلی نیازمند مهارت‌هایی در حد سطح سوم مهارت ISCO است. وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: عهده‌دار شدن و انجام کارهای فنی مربوط به پژوهش در مورد مفهوم‌ها و روش‌های عملیاتی و به‌کارگیری آن‌ها در زمینه‌های علوم فیزیک، شامل مهندسی و فناوری، علوم زیستی، شامل حرفه پزشکی، علوم اجتماعی و انسانی؛ آغاز و انجام خدمات فنی گوناگون مربوط به تجارت، تأمین سرمایه، اجرا شامل اجرای قوانین و مقررات دولت، و خدمات اجتماعی؛ ارائه پشتیبانی فنی برای هنر و سرگرمی؛ شرکت در فعالیت‌های ورزشی؛ اجرای برخی وظیفه‌های مذهبی. سرپرستی سایر کارکنان نیز ممکن است اینجا گنجانده شود.

۳-۴- گروه اصلی ۴: کارکنان پشتیبانی دفتری

کارکنان پشتیبانی دفتری، اطلاعات مختلف را ثبت، سامان‌دهی، ذخیره، محاسبه و بازایی می‌کنند و شماری از وظایف دفتری را در مورد نقل‌وانتقالات پول، مقدمات سفرها، درخواست‌های اطلاعات، و قرارهای ملاقات انجام می‌دهند. عملکرد مطلوب در اغلب حرفه‌های این گروه اصلی نیازمند مهارت‌هایی در حد سطح دوم مهارت ISCO است.

وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: تندنویسی، ماشین‌نویسی و تصدی واژه‌پردازها و سایر ماشین‌های اداری؛ وارد کردن اطلاعات به رایانه؛ انجام وظیفه‌های منشی‌گری؛ ثبت و محاسبه اطلاعات عددی؛ نگهداری مدارک مربوط به موجودی، تولید و حمل‌ونقل؛ نگهداری مدارک مربوط به حمل‌ونقل مسافر و بار؛ انجام وظیفه‌های دفتری در کتابخانه‌ها؛ بایگانی کردن مدارک؛ انجام وظیفه‌های مربوط به خدمات پستی؛ آماده‌سازی و بررسی مطالب برای چاپ؛ کمک به افرادی که قادر به انجام مکاتبات نیستند؛ انجام امور نقل‌وانتقال پول؛ انجام ترتیبات سفر؛ فراهم کردن اطلاعات درخواستی مشتریان و تنظیم کردن قرارهای ملاقات؛ اپراتوری تابلوی کلید تلفن. سرپرستی سایر کارکنان نیز ممکن است این جا گنجانده شود.

۳-۵- گروه اصلی ۵: کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش

کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش، خدمات شخصی و حفاظتی مربوط به سفر، خانه‌داری، تدارک غذا، مراقبت شخصی یا حفاظت در برابر آتش‌سوزی و اعمال غیرقانونی را ارائه می‌کنند یا کالاها را در عمده‌فروشی‌ها یا خرده‌فروشی‌ها و کارگاه‌های مشابه و همچنین در دکه‌ها و بازارها، نمایش می‌دهند و می‌فروشند. عملکرد مطلوب در اغلب حرفه‌های این گروه اصلی نیازمند مهارت‌هایی در حد سطح دوم مهارت ISCO است.

وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: سامان‌دهی و ارائه خدمات در طول سفر؛ خانه‌داری؛ آماده‌سازی و ارائه غذا و نوشیدنی؛ مراقبت از کودکان؛ ارائه خدمات مراقبت‌های اولیه بهداشتی و شخصی در خانه‌ها یا مؤسسه‌ها و همچنین آرایش مو، آرایش چهره؛ همراهی کردن؛ فال‌بینی؛ مومیایی کردن و ترتیب‌دادن خاک‌سپاری؛ ارائه خدمات امنیتی و حفاظت از افراد و املاک در برابر آتش‌سوزی و اعمال غیرقانونی؛ اجرای قانون و برقراری نظم؛ مدل شدن برای تبلیغات، خلق آثار هنری و نمایش کالاها؛ فروش کالاها در کارگاه‌های عمده‌فروشی یا خرده‌فروشی و همچنین در دکه‌ها و بازارها؛ نمایش کالاها به علاقه‌مندان. سرپرستی سایر کارکنان نیز ممکن است اینجا گنجانده شود.

۳-۶- گروه اصلی ۶: کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری

کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری، محصولات زراعی یا درختی و بوته‌ای را کاشت و برداشت می‌کنند، میوه‌ها و گیاهان وحشی را گردآوری می‌کنند، به پرورش، مراقبت یا شکار حیوانات می‌پردازند، انواع محصولات حیوانی را تولید می‌کنند، کاشت، حفاظت و بهره‌برداری جنگل‌ها را برعهده‌دارند، ماهی‌ها را پرورش می‌دهند یا صید می‌کنند و سایر انواع آبزیان را پرورش می‌دهند یا صید می‌کنند تا برای خود و خانوارهای خود درآمد کسب کرده و غذا و سرپناه فراهم کنند. عملکرد مطلوب در اغلب حرفه‌های این زیر گروه اصلی نیازمند مهارت‌هایی در حد سطح دوم مهارت ISCO است.

وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: آماده‌سازی خاک؛ بذرپاشی، کاشتن، سم‌پاشی، کوددادن و برداشت محصولات زراعی؛ کاشت میوه و سایر محصولات درختی و بوته‌ای؛ کاشت سبزیجات باغی و محصولات باغداری؛ گردآوری میوه‌ها و گیاهان وحشی؛ پرورش‌دادن، بزرگ کردن، شکار یا مراقبت از حیوانات عمدتاً برای به‌دست آوردن گوشت، شیر، مو، خز، پوست یا محصولات مرتبط با پرورش کرم ابریشم، زنبور عسل یا سایر محصولات؛ کاشت، حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها؛ پرورش یا صید ماهی؛ پرورش یا گردآوری سایر انواع آبزیان؛ ذخیره‌سازی محصولات خود و انجام برخی فراوری‌های اولیه روی آن‌ها؛ فروش محصولات خود به خریداران، مؤسسات بازاریابی یا ارائه مستقیم محصولات در بازارها. سرپرستی سایر کارکنان نیز ممکن است در اینجا گنجانده شود.

۳-۷- گروه اصلی ۷: صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط

صنعتگران و کارکنان حرفه‌های مرتبط، دانش و مهارت‌های فنی و عملی خاصی را برای ساخت ساختمان‌ها، تعمیر و نگهداری آن‌ها به‌کار می‌گیرند؛ به فلزات شکل می‌دهند؛ سازه‌های فلزی برپا می‌کنند، ماشین‌ابزار تنظیم می‌کنند یا ماشین‌آلات، تجهیزات یا ابزار می‌سازند، آن‌ها را پشتیبانی، تعمیر و نگهداری می‌کنند، کار چاپ انجام می‌دهند، مواد غذایی، منسوجات یا کالاهای چوبی، فلزی و سایر کالاها از جمله کالاهای صنایع دستی را

تولید یا فراوری می‌کنند. عملکرد مطلوب در اغلب حرفه‌های این گروه نیازمند مهارت‌هایی در حد سطح دوم مهارت ISCO است.

کار با دست و ابزار دستی و وسایل دیگری انجام می‌شود که برای کاهش میزان تلاش فیزیکی و زمان مورد نیاز برای کارهای خاص و همچنین برای بهبود کیفیت محصولات، به کار می‌روند. این گونه کارها به داشتن شناخت از همه مرحله‌های فرایند تولید، مواد و ابزار مورد استفاده و ماهیت و هدف محصول نهایی نیاز دارند. بیش‌تر حرفه‌های این گروه اصلی به مهارت‌هایی در سطح دوم مهارت‌های ISCO نیاز دارند.

وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: ساخت، تعمیر و نگهداری ساختمان‌ها و سایر سازه‌ها؛ قالب‌ریزی، جوش کاری و شکل‌دهی فلز؛ نصب و برپا کردن سازه‌های فلزی سنگین، بالابرها و تجهیزات مربوط؛ ساخت ماشین‌آلات، ابزار، تجهیزات و سایر کالاهای فلزی؛ تنظیم برای متصدیان یا تنظیم و تصدی ماشین‌ابزار گوناگون؛ نصب، تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات صنعتی، موتورها و خودروها، ابزار الکتریکی، الکترونیکی و سایر تجهیزات؛ ساخت ابزار دقیق، جواهرات، کالاهای خانگی و سایر کالاهای فلزات گران‌بها، سفال، شیشه و محصولات مربوط؛ تولید صنایع دستی؛ اجرای کار چاپ؛ تولید و فراوری مواد غذایی و اقلام گوناگون ساخته‌شده از چوب، منسوجات، چرم و مواد مربوط. سرپرستی سایر کارکنان را نیز می‌توان اضافه نمود. کارکنان حرفه‌های فنی و حرفه‌های مرتبط خوداشتغال که کسب‌وکار خود را به‌طور مستقل یا با کمک افراد دیگری اداره می‌کنند نیز ممکن است مجموعه‌ای از کارها را که مستلزم مدیریت، نگهداشتن حساب‌ها و خدمات مشتری باشد، انجام‌دهند هر چند که چنین فعالیت‌هایی به‌طور معمول جزئی اصلی از کار محسوب نمی‌شود.

۳-۸- گروه اصلی ۸: متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران

متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌ها و مونتاژکاران، ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی و کشاورزی را در محل یا با دستگاه کنترل‌ازراه‌دور به کار می‌گیرند و بر آن‌ها نظارت می‌کنند؛ قطارها، وسایل نقلیه موتوری و ماشین‌آلات و تجهیزات متحرک را رانده و به کار گرفته یا طبق مشخصات و روش‌های دقیق، اجزای تشکیل‌دهنده محصولات را مونتاژ می‌کنند. عملکرد مطلوب در اغلب حرفه‌های این گروه اصلی نیازمند مهارت‌هایی در حد سطح دوم مهارت ISCO است.

این گروه از حرفه‌های عمده‌تاً نیازمند تجربه و شناخت از ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی و کشاورزی و همچنین توانایی انطباق با عملیات ماشینی و نوآوری‌های فنی هستند.

وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: تصدی و نظارت بر ماشین‌آلات و تجهیزات معدن یا سایر ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی برای پردازش فلز، مواد معدنی، شیشه، سرامیک، چوب، کاغذ یا مواد شیمیایی؛ تصدی و نظارت بر ماشین‌آلات و تجهیزات مورد استفاده برای تولید کالاهای ساخته‌شده از فلز، مواد معدنی، مواد شیمیایی، لاستیک، پلاستیک، چوب، کاغذ، منسوجات، پوست خردار یا چرم و ماشین‌آلات و تجهیزاتی که مواد غذایی و محصولات مربوط را فراوری می‌کنند؛ راندن و اداره قطارها و وسایل نقلیه موتوری؛ راندن، تصدی و نظارت بر ماشین‌آلات و تجهیزات متحرک صنعتی و کشاورزی؛ مونتاژ محصولات از اجزای

تشکیل‌دهنده، طبق مشخصه‌ها و شیوه‌های روشن و دقیق، سرپرستی سایر کارکنان نیز می‌تواند در اینجا گنجانده شود.

۹-۳- گروه اصلی ۹: کارکنان مشاغل ساده

کارکنان مشاغل ساده، به انجام کارهای ساده و روزمره‌ای می‌پردازند که ممکن است به استفاده از ابزار دستی و نیروی جسمی فراوان نیاز داشته باشند. بیش‌تر شغل‌های این گروه اصلی به مهارت‌هایی در سطح اول مهارت‌های ISCO نیاز دارند.

وظایف این گروه اصلی به‌طور معمول شامل این موارد است: نظافت، جایگزینی موجودی و ارائه سرویس‌های اولیه در آپارتمان‌ها، خانه‌ها، آشپزخانه‌ها، هتل‌ها، اداره‌ها و سایر ساختمان‌ها؛ شستن خودروها و پنجره‌ها؛ کمک در کار آشپزخانه‌ها و انجام کارهای ساده در تهیه غذا؛ رساندن پیام‌ها یا کالاها؛ حمل چمدان و جابه‌جایی اثاثیه و بار؛ پر کردن ماشین‌های فروش یا خواندن و خالی کردن کنتورها؛ گردآوری و تفکیک زباله؛ جارو کردن خیابان‌ها و مکان‌های مشابه؛ انجام کارهای ساده کشاورزی، ماهیگیری، شکار یا تله‌گذاری؛ انجام کارهای ساده مربوط به معدن، ساخت‌وساز و تولید صنعتی شامل تفکیک کردن محصولات؛ بسته‌بندی و باز کردن تولید با دست و پر کردن قفسه‌ها؛ ارائه خدمات گوناگون خیابانی؛ رکاب‌زدن یا هدایت دستی وسایل حمل‌ونقل مسافر و کالا؛ راندن وسیله‌های نقلیه یا ماشین‌آلاتی که توسط حیوان کشیده می‌شوند. سایر کارکنان نیز می‌تواند در اینجا گنجانده شود.

۱۰-۳- گروه اصلی ۱۰: مشاغل نیروهای مسلح

مشاغل نیروهای مسلح، شامل تمام پست‌های شغلی اعضای نیروهای مسلح است. اعضای نیروهای مسلح، تمام افرادی هستند که در حال حاضر در نیروهای مسلح خدمت کرده (از جمله نیروهای کمکی داوطلب و اجباری) و مجاز به قبول مشاغل غیرنظامی نبوده و تابع ضوابط و مقررات نظامی هستند. این گروه شامل اعضای دائمی نیروهای زمینی، دریایی، هوایی و سایر نیروهای نظامی و نیز سربازانی است که برای آموزش نظامی یا سایر خدمات برای مدتی مشخص به خدمت گرفته شده‌اند.

۴- اصول طبقه‌بندی مشاغل ایران

در بازنگری سال ۱۴۰۲ طبقه‌بندی مشاغل ایران، تمامی ادغام‌ها و تجزیه‌های نسخه ۱۳۹۵ مورد بررسی و امکان‌سنجی قرار گرفت و تا سطح گروه‌های واحد، طبقه‌بندی ایران همانند ساختار طبقه‌بندی بین‌المللی تدوین شد، به استثنای کد ۰ که در سطوح زیرگروه، گروه فرعی و گروه واحد کدها بر اساس مشاغل نظامی ایران تعریف شدند.

برخی از اصول و نکاتی که هنگام استفاده از طبقه‌بندی مفید است، به شرح زیر می‌باشد:

- عمده مدیران در گروه اصلی ۱، قرار دارند، اما برای حرفه‌های حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، گروه واحد ۲۵۲۱ (طراحان و مدیران پایگاه داده‌ها) مختص طراحی و مدیریت پایگاه داده‌ها و گروه واحد ۲۵۲۲ (مدیران سیستم‌های رایانه‌ای) مختص مدیریت سیستم‌های رایانه‌ای در سطح کارشناسان و متخصصان است با مصادیق ذیل:

مصادیق ۲۵۲۲	مصادیق ۲۵۲۱
مدیر سیستم‌های رایانه‌ای	مدیر پایگاه داده‌ها
مدیر شبکه‌های رایانه‌ای	مدیر داده‌ها

- مشاغل مربوط به تحقیق و توسعه (محققان) با توجه به زمینه تخصصی در گروه عمده ۲ (متخصصان) طبقه‌بندی می‌شود.
- برای کدگذاری شغل مشاور از کد کارشناس مربوط استفاده می‌شود به جز مواردی که برای مشاور کد خاصی تعیین شده است.
- پرستاران با توجه به سطح تحصیلات و فعالیت اصلی محل کار طبقه‌بندی شده‌اند. پرستاران دارای مدرک تحصیلی کارشناسی (لیسانس) و بالاتر در گروه ۲ (پرستاران و ماماها متخصص)، پرستاران دارای مدرک تحصیلی کم‌تر از لیسانس که محل کار آن‌ها مؤسسات درمانی است، در گروه ۳ (کمک پرستاران) و پرستاران دیپلم و زیر دیپلم که محل کار آن‌ها منازل است، در گروه ۵ (کارکنان مراقبت‌های شخصی در بیمارستان‌ها و منازل) قرار گرفته‌اند.
- حسابدار دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر در کد ۲، حسابداران با مدرک تحصیلی فوق دیپلم در گروه عمده ۳ (تکنسین‌ها و دستیاران) و دفترداران و حسابداران دارای مدرک تحصیلی کم‌تر از فوق دیپلم (کاردانی) در گروه عمده ۴ (کارمندان امور اداری و دفتری) قرار گرفته‌اند.
- مشاغل مربوط به سرپرستی که وظیفه اصلی آنها کنترل نحوه انجام کار است با کارگران همان بخش طبقه‌بندی می‌شود، در صورتی که وظایف اصلی یک شغل، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، کنترل و مدیریت فعالیت‌های یک گروه باشد در مشاغل مدیریت طبقه‌بندی می‌شود.
- مشاغل آموزشی مربوط به آموزش ضمن خدمت که شامل نظارت، ارزیابی و راهنمایی کارگران است در همین طبقه شغلی کارگران مربوط طبقه‌بندی می‌شود.
- کمک کارشناسان و کمک مهندسان و کارکنان فنی در رده تکنسین طبقه‌بندی می‌شوند.
- کمک تکنسین‌ها، استادکاران و مربیان در هر شغل در گروه کارگران آن شغل طبقه‌بندی می‌شوند.
- تمایز بین فروشندگان در گروه‌های واحد ذیل مورد توجه قرار گیرد:

کد	شرح کد
۵۲۱۱	فروشنندگان غرفه و دکه (به‌جز مواد خوراکی آماده مصرف)
۵۲۱۲	فروشنندگان دوره‌گرد غذا و نوشیدنی
۵۲۲۱	مغازه داران
۵۲۲۲	سرپرستان فروشگاه‌ها
۵۲۲۳	فروشنندگان فروشگاه‌ها و دستیاران فروش
۵۲۳۰	صندوق‌داران فروشگاه‌ها و فروشنندگان بلیط (بجز سفر)
۵۲۴۳	فروشنندگان خانه‌به‌خانه
۵۲۴۴	فروشنندگان غیرحضوری یا مجازی
۵۲۴۶	متصدیان پیشخوان فروش خوراکی و نوشیدنی
۹۵۲۰	فروشنندگان دوره‌گرد مواد غیرخوراکی

- برای تمایز کارگران مشاغل ساده از کارگران ماهر در بخش کشاورزی، جنگلداری و شیلات، درج عنوان *کارگران ساده* برای گروه اصلی ۹ (کارکنان مشاغل ساده) و *کارگر ماهر، تولیدکننده یا پرورش‌دهنده* برای گروه اصلی ۶ (کارکنان ماهر کشاورزی، جنگلداری و شیلات)، این تمایز را مشخص کرده است
- برای تمایز مشاغل مشابه گروه اصلی ۷ از گروه اصلی ۸ که تفاوت آن‌ها در استفاده از ماشین‌آلات و دستگاه‌های صنعتی است، در مواردی در عنوان شغل‌های گروه اصلی ۷، واژه "دستی" استفاده شده است.
- کارگران بسته‌بند در هر فعالیت دستی (گروه ۷) در همان گروه طبقه‌بندی شده‌اند. مانند بسته‌بند خرما که در گروه ۷۵۱۴ (فراوری کنندگان میوه، سبزیجات و مانند آن) قرار گرفته است، اما متصدیان بسته‌بندی در کارگاه‌ها در کد ۸۱۸۳ (متصدیان ماشین‌آلات بسته‌بندی، بطری پر کنی و برچسب زنی) قرار گرفته است.
- برای سرپرستان و سرکارگران مشاغل تولیدی از کد گروه شغلی کارگری مربوط به آن استفاده شده است. مانند سرپرست یا سرکارگر چاپخانه که در گروه ۷۳۲۲ (متصدیان چاپ) و سرپرست ورق‌کاری فلزات که در گروه ۷۲۱۳ (ورق کاران فلزات) طبقه‌بندی شده‌اند.
- در مواردی که از پسوند «ساز» در نام مشاغل کارگری استفاده شده است، تعیین کد با توجه به فعالیت اصلی محل کار انجام می‌شود. مانند شغل «رادیوساز» در صورتی که کارگر مورد نظر در یکی از کارخانه‌های تولید لوازم الکتریکی و الکترونیکی شاغل باشد، در گروه عمده ۸ (مونتاژکاران تجهیزات و وسایل برقی و الکترونیکی) قرار می‌گیرد و اگر فعالیت اصلی محل کار او مغازه (کارگاه) تعمیر لوازم برقی و صوتی باشد، در گروه عمده ۷ (سازندگان و تعمیرکاران ابزار دقیق) طبقه‌بندی شده است.
- از این طبقه‌بندی می‌توان به بعضی مشاغل در بخش غیر متشکل (غیررسمی) دسترسی پیدا کرد از قبیل مشاغل قالیبافی (۷۳۱۸)، فروشنندگان دوره‌گرد مواد غیرخوراکی (۹۵۲۰)، واکسی‌ها (۹۵۱۰).

- برای تعیین کد برخی از مشاغل، توجه به فعالیت اصلی محل کار فرد شاغل ضرورت دارد. مانند شغل آتشکار، که چنانچه فعالیت محل کار فرد شاغل، معدن یا آجرپزی یا کشتی‌رانی باشد، به ترتیب یکی از کدهای ۷۵۴۲ (تخریبچی و متصدیان انفجار)، ۸۱۸۲ (متصدیان موتورها و دیگ‌های بخار) می‌باشد.
- گروه فرعی ۳۱۳، تکنسین‌های کنترل فرایندها، شامل متصدیان کنترل در گروه‌های واحد ذیل بوده و باید به تمایز آن‌ها از گروه‌های فرعی ۸۱۲، متصدیان ماشین‌آلات فراوری و پرداخت فلزات و ۸۱۳، متصدیان ماشین‌آلات و دستگاه‌های تولید محصولات شیمیایی و عکاسی دقت شود. در مشاغل مربوط به گروه فرعی ۳۱۳ ذکر کلمه کنترل لازم به‌نظر می‌رسد تا تمایز آن‌ها از مشاغل مربوط به گروه‌های واحد گروه فرعی ۸۱۲ و ۸۱۳ به‌سادگی صورت گیرد.

کد	شرح کد
۳۱۳	تکنسین‌های کنترل فرایندها
۳۱۳۱	متصدیان کنترل نیروگاه تولید برق
۳۱۳۲	متصدیان کنترل کوره‌های زباله‌سوز و تصفیه‌خانه آب
۳۱۳۳	متصدیان کنترل ماشین‌آلات فراوری مواد شیمیایی
۳۱۳۴	متصدیان کنترل تجهیزات پالایشگاه نفت و گاز طبیعی
۳۱۳۵	متصدیان کنترل فرایند تولید فلزات
۳۱۳۹	تکنسین‌های کنترل فرایندها، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر

کد	شرح کد
۸۱۲	متصدیان ماشین‌آلات فراوری و پرداخت فلزات
۸۱۲۱	متصدیان ماشین‌آلات فراوری فلزات
۸۱۲۲	متصدیان دستگاه‌های پرداخت، آب‌کاری و روکش‌کاری فلزات
۸۱۳	متصدیان ماشین‌آلات و تجهیزات تولید محصولات شیمیایی و عکاسی
۸۱۳۱	متصدیان ماشین‌آلات و تجهیزات تولید محصولات شیمیایی
۸۱۳۲	متصدیان ماشین‌آلات تولید فیلم و کاغذ عکاسی، چاپ عکس و مانند آن

- تکنسین‌ها و متخصصان ساخت اندام مصنوعی (پروتز) و اورتز، در گروه واحد ۳۲۱۴، تکنسین‌های ساخت پروتزهای پزشکی و دندان‌پزشکی، قرار می‌گیرند با مصادیق ذیل:

مصادیق ۳۲۱۴

متخصص ساخت اندام مصنوعی (پروتز)

متخصص ساخت اورتز

متخصص ساخت پروتزهای دندان پزشکی

- برای تمایز بین دستیاران در گروه اصلی ۳ (تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان) از دستیاران گروه اصلی ۵ (کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش)، در مصادیق گروه اصلی ۳، واژه دستیار (assistant) و در مصادیق گروه اصلی ۵، واژه کمک‌دستیار (aide) به کار گرفته شد.

کد	شرح کد
۳۲۲	کمک‌متخصصان پرستاری و مامایی
۳۲۲۱	کمک‌متخصصان پرستاری
۳۲۲۲	کمک‌متخصصان مامایی

مصادیق ۳۲۲۱	مصادیق ۳۲۲۲
بهیار	دستیار مامای متخصص
پرستار مجاز	مامای سنتی
دستیار پرستار	
دستیار پرستار متخصص	

کد	شرح کد
۵۳۲	کارکنان ارائه مراقبت‌های شخصی در خدمات سلامت و بهداشت
۵۳۲۱	دستیاران مراقبت سلامت و بهداشت

مصادیق ۵۳۲۱

کمک‌دستیار امور روان‌پزشکی
کمک‌دستیار پرستار (درمانگاه یا بیمارستان)
کمک‌دستیار ماما
کمک‌دستیار ماما (درمانگاه یا بیمارستان)
کمک‌دستیار مراقبت از بیمار

- تمایز بین کمک‌متخصصان و کارکنان پشتیبانی دفتری در گروه‌های واحد ذیل براساس سطح مهارت مورد نیاز شغل به‌دستی‌آید:

کد	شرح کد	کد	شرح کد
۳۳۱۳	کمک‌متخصصان حسابداری	۴۳۱۱	کارکنان امور حسابداری و دفتری حسابداری
۳۳۱۴	کمک‌متخصصان آمار، ریاضی و امور مرتبط	۴۳۱۲	کارکنان امور آماری، مالی و بیمه

مصادیق ۳۳۱۳	مصادیق ۴۳۱۱	مصادیق ۳۳۱۴	مصادیق ۴۳۱۲
کمک‌حسابدار	متصدی حساب‌ها	تکنسین آمار	متصدی آمار
دفتردار حسابداری	کمک‌دفتردار حسابداری	تکنسین بیمه	متصدی بیمه
	متصدی محاسبه هزینه‌ها	کمک‌کارشناس آمار	متصدی امور مالی

- ذکر واژه متخصص یا تکنسین لزوماً مربوط به گروه واحد ۲ (متخصصان) یا گروه واحد ۳ (تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان) نیست و در عنوان برخی مشاغل اگرچه واژه متخصص یا تکنسین وجود دارد اما فرد در گروه‌های واحد اصلی دیگری قرار دارد مانند مصادیق ذیل:

شرح کد	کد
تکنسین جراحی	۲۲۴۰
مهندس کشتی	۳۱۵۱
مهندس پرواز	۳۱۵۳
مهندس ایمنی ترافیک هوایی	۳۱۵۵
متخصص ساخت اعضای مصنوعی (پروتز)	۳۲۱۴
تکنسین سرویس سیستم‌های ترمز خودرو	۷۲۳۱
تکنسین سرویس قطعات مکاترونیکی وسایل نقلیه موتوری	۷۲۳۱
تکنسین سرویس وسایل نقلیه موتوری	۷۲۳۱
تکنسین سرویس هواپیما	۷۲۳۲
تکنسین نگهداری وسایل پروازی	۷۲۳۲
مهندس نگهداری هواپیما (بدنه)	۷۲۳۲
مهندس نگهداری هواپیما (موتور)	۷۲۳۲
تکنسین کارهای الکترونیکی پیش از چاپ	۷۳۲۱
تکنسین دستگاه فتوکپی	۷۴۲۱
تکنسین تاریکخانه (عکاسی)	۸۱۳۲
مهندس موتور ثابت	۸۱۸۲

- برای تمایز گروه واحد ۵۱۵۲، خدمتکاران منازل (غیراز نظافتچی‌ها و مستخدمان) از گروه واحد ۹۱۱۱، نظافتچی‌ها و مستخدمان منازل (غیراز خدمتکاران)، در عناوین مشاغل گروه واحد ۹۱۱۱، از واژه کمک‌کار استفاده شد.

مصادیق ۵۱۵۲	مصادیق ۹۱۱۱
سرخدمتکار	نظافتچی منزل
خدمتکار مخصوص	کمک‌کار امور منزل
خدمتکار منزل	

- تمایز بین فروشندگان دوره‌گرد مواد خوراکی و غیرخوراکی با گروه‌های واحد ذیل مورد توجه قرار گیرد:

کد	شرح کد
۵۲۱۱	فروشنندگان دهک‌های فروش و بازار (به جز مواد خوراکی)
۵۲۱۲	فروشنندگان دوره‌گرد مواد خوراکی
۵۲۴۶	متصدیان پیشخوان ارائه خوراکی و نوشیدنی
۹۵۲۰	فروشنندگان دوره‌گرد مواد غیرخوراکی

- گروه فرعی ۸۱۴، متصدیان دستگاه‌های تولید محصولات لاستیکی، پلاستیکی و کاغذی، با گروه فرعی ۸۱۷، متصدیان ماشین‌آلات فراوری چوب و تولید کاغذ، باید دقت شود که گروه فرعی ۸۱۴ مربوط به تولید کاغذ و گروه فرعی ۸۱۷ مربوط به خمیر کاغذ است و باید به تفاوت آن‌ها دقت شود.

کد	شرح کد
۸۱۴	متصدیان دستگاه‌های تولید محصولات لاستیکی، پلاستیکی و کاغذی
۸۱۴۳	متصدیان دستگاه‌های تولید محصولات کاغذی
۸۱۷	متصدیان ماشین‌آلات فراوری چوب و تولید کاغذ
۸۱۷۱	متصدیان ماشین‌آلات تولید خمیر کاغذ و کاغذ

- برای زیرگروه ۹۳، گروه‌های فرعی ۹۳۱، ۹۳۲ و ۹۳۳، گروه‌های واحد و مصادیق آن‌ها عنوان کارگران مشاغل ساده درج شده است.
- زیرگروه‌های ۰۱ "افسران نیروهای مسلح"، ۰۲ "سایر درجه‌داران نیروهای مسلح"، و ۰۳ "مشاغل سایر رده‌های نیروهای مسلح"، به دلیل ماهیتی که در ایران از نظر وظایف و مسئولیت‌ها دارند با یکدیگر ادغام شده و به منظور تفکیک کادر نیروهای نظامی و انتظامی از درجه‌داران، افسران و سربازان وظیفه در قالب دو زیرگروه ۰۴ و ۰۵ با عنوان "نیروهای مسلح (کادر نیروهای نظامی و انتظامی)" و "درجه‌داران و افسران وظیفه و سربازان نیروهای نظامی و انتظامی"، معرفی شدند.

فصل دوم

مشروح طبقه‌بندی مشاغل ایران

۲-۱- ساختار طبقه‌بندی مشاغل ایران (۱۴۰۲)

کد	شرح کد
۱	مدیران
۱۱	مدیران ارشد اجرایی، مقامات ارشد و قانون گذاران
۱۱۱	قانون گذاران و مقامات ارشد
۱۱۱۱	قانون گذاران
۱۱۱۲	مقامات ارشد دولتی
۱۱۱۳	رییسان و کدخدای های سنتی روستاها
۱۱۱۴	مقامات ارشد سازمان های دارای منافع خاص
۱۱۲	مدیران عامل و مدیران ارشد اجرایی
۱۱۲۰	مدیران عامل و مدیران ارشد اجرایی
۱۲	مدیران امور اداری و تجاری
۱۲۱	مدیران خدمات سازمانی و امور اداری
۱۲۱۱	مدیران مالی
۱۲۱۲	مدیران منابع انسانی
۱۲۱۳	مدیران سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی
۱۲۱۹	مدیران خدمات سازمانی و امور اداری، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۱۲۲	مدیران فروش، بازاریابی و توسعه
۱۲۲۱	مدیران فروش و بازاریابی
۱۲۲۲	مدیران تبلیغات و روابط عمومی
۱۲۲۳	مدیران تحقیق و توسعه
۱۳	مدیران تولید و خدمات تخصصی
۱۳۱	مدیران تولید در کشاورزی، جنگل‌داری و شیلات
۱۳۱۱	مدیران تولید در کشاورزی و جنگل‌داری
۱۳۱۲	مدیران تولید در آبی‌پروری و شیلات
۱۳۲	مدیران تولید صنعتی، استخراج معادن، ساخت و ساز، توزیع
۱۳۲۱	مدیران تولید صنعتی
۱۳۲۲	مدیران استخراج معادن
۱۳۲۳	مدیران اجرای طرح‌های ساخت و ساز
۱۳۲۴	مدیران تامین، توزیع، حمل‌ونقل و فعالیت‌های مرتبط

کد	شرح کد
۱۳۳	مدیران ارائه خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۳۳۰	مدیران ارائه خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۳۴	مدیران ارائه خدمات حرفه‌ای و تخصصی
۱۳۴۱	مدیران ارائه خدمات مراقبت از کودکان
۱۳۴۲	مدیران ارائه خدمات بهداشتی-درمانی
۱۳۴۳	مدیران ارائه خدمات مراقبت از سالمندان
۱۳۴۴	مدیران ارائه خدمات رفاه اجتماعی
۱۳۴۵	مدیران آموزش
۱۳۴۶	مدیران شعب ارائه خدمات مالی و بیمه
۱۳۴۹	مدیران ارائه خدمات حرفه‌ای و تخصصی، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۱۴	مدیران مهمان‌داری، خرده‌فروشی و سایر خدمات
۱۴۱	مدیران هتل‌ها و رستوران‌ها
۱۴۱۱	مدیران هتل‌ها
۱۴۱۲	مدیران رستوران‌ها
۱۴۲	مدیران عمده‌فروشی‌ها و خرده‌فروشی‌ها
۱۴۲۰	مدیران عمده‌فروشی‌ها و خرده‌فروشی‌ها
۱۴۳	مدیران سایر خدمات
۱۴۳۱	مدیران مراکز ورزشی، تفریحی و فرهنگی
۱۴۳۹	مدیران خدمات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۲	متخصصان
۲۱	متخصصان علوم پایه و علوم مهندسی
۲۱۱	متخصصان علوم فیزیک و علوم زمین
۲۱۱۱	فیزیک‌دانان و اخترشناسان
۲۱۱۲	متخصصان هواشناسی
۲۱۱۳	شیمی‌دانان
۲۱۱۴	زمین‌شناسان و متخصصان ژئوفیزیک
۲۱۲	ریاضی‌دانان، آمار بیمه‌شناسان و آمارشناسان
۲۱۲۰	ریاضی‌دانان، آمار بیمه‌شناسان و آمارشناسان
۲۱۳	متخصصان علوم زیستی
۲۱۳۱	زیست‌شناسان، گیاه‌شناسان، جانورشناسان و متخصصان مرتبط

کد	شرح کد
۲۱۳۲	متخصصان کشاورزی، دامداری، جنگل‌داری و شیلات
۲۱۳۳	متخصصان حفاظت محیط‌زیست
۲۱۴	متخصصان علوم مهندسی (به‌جز فناوری برق)
۲۱۴۱	مهندسان صنایع و تولید
۲۱۴۲	مهندسان عمران
۲۱۴۳	مهندسان محیط‌زیست
۲۱۴۴	مهندسان مکانیک
۲۱۴۵	مهندسان شیمی
۲۱۴۶	مهندسان معدن، مهندسان متالورژی و فلزشناسی و متخصصان مرتبط
۲۱۴۹	متخصصان علوم مهندسی، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۲۱۵	مهندسان فناوری برق
۲۱۵۱	مهندسان برق
۲۱۵۲	مهندسان الکترونیک
۲۱۵۳	مهندسان مخابرات
۲۱۶	معماران، طراحان عمرانی، نقشه‌برداران و طراحان صنعتی و هنری
۲۱۶۱	معماران ساختمان
۲۱۶۲	معماران محوطه‌سازی
۲۱۶۳	طراحان محصولات (طراحان صنعتی) و طراحان پوشاک
۲۱۶۴	طراحان و برنامه‌ریزان شهری و ترافیک
۲۱۶۵	متخصصان نقشه‌کشی و نقشه‌برداری
۲۱۶۶	طراحان گرافیک و چندرسانه‌ای‌ها
۲۲	متخصصان سلامت و بهداشت
۲۲۱	پزشکان
۲۲۱۱	پزشکان عمومی
۲۲۱۲	پزشکان متخصص
۲۲۲	پرستاران و ماماهاى متخصص
۲۲۲۱	پرستاران متخصص
۲۲۲۲	ماماهاى متخصص
۲۲۳	متخصصان پزشکی سنتی و تکمیلی
۲۲۳۰	متخصصان پزشکی سنتی و تکمیلی
۲۲۴	متخصصان پیراپزشکی

کد	شرح کد
۲۲۴۰	متخصصان پیراپزشکی
۲۲۵	دام‌پزشکان
۲۲۵۰	دام‌پزشکان
۲۲۶	سایر متخصصان سلامت و بهداشت
۲۲۶۱	دندان‌پزشکان
۲۲۶۲	داروسازان و داروخانه‌داران (به‌جز داروشناسان)
۲۲۶۳	متخصصان سلامت، بهداشت و پاکیزگی محیطی و شغلی
۲۲۶۴	متخصصان فیزیوتراپی
۲۲۶۵	متخصصان رژیم غذایی و تغذیه
۲۲۶۶	متخصصان شنوایی‌سنجی و گفتاردرمانی
۲۲۶۷	متخصصان بینایی‌سنجی و تجویز عینک و لنز
۲۲۶۹	متخصصان سلامت و بهداشت، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۲۳	متخصصان آموزش
۲۳۱	مدرسان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
۲۳۱۰	مدرسان دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
۲۳۲	مربیان آموزش فنی‌وحرفه‌ای
۲۳۲۰	مربیان آموزش فنی‌وحرفه‌ای
۲۳۳	دبیران آموزش متوسطه
۲۳۳۰	دبیران آموزش متوسطه
۲۳۴	آموزگاران دوره ابتدایی و پیش‌دبستانی
۲۳۴۱	آموزگاران دوره ابتدایی
۲۳۴۲	آموزگاران و مربیان آموزشی دوره پیش‌دبستانی و مهدهای کودک
۲۳۵	سایر متخصصان آموزش
۲۳۵۱	متخصصان روش‌های تدریس
۲۳۵۲	معلمان افراد دارای نیازهای خاص
۲۳۵۳	سایر معلمان زبان
۲۳۵۴	سایر معلمان موسیقی
۲۳۵۵	سایر معلمان هنر (بجز موسیقی)
۲۳۵۶	مربیان فناوری اطلاعات
۲۳۵۹	متخصصان آموزش، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۲۴	متخصصان امور تجاری و اداری

کد	شرح کد
۲۴۱	متخصصان امور مالی
۲۴۱۱	حسابداران
۲۴۱۲	مشاوران مالی و سرمایه‌گذاری
۲۴۱۳	تحلیل‌گران مالی
۲۴۲	متخصصان امور اداری
۲۴۲۱	تحلیل‌گران مدیریت و سازمان
۲۴۲۲	متخصصان امور سیاست‌گذاری
۲۴۲۳	متخصصان نیروی کار و کارراهه شغلی
۲۴۲۴	متخصصان آموزش و توسعه منابع انسانی
۲۴۳	متخصصان فروش، بازاریابی و روابط عمومی
۲۴۳۱	متخصصان تبلیغات و بازاریابی
۲۴۳۲	متخصصان روابط عمومی
۲۴۳۳	متخصصان فروش محصولات صنعتی و پزشکی (به‌جز فناوری اطلاعات و ارتباطات)
۲۴۳۴	متخصصان فروش فناوری اطلاعات و ارتباطات
۲۵	متخصصان فناوری اطلاعات و ارتباطات
۲۵۱	سازندگان و تحلیل‌گران نرم‌افزار و برنامه‌های کاربردی رایانه‌ای
۲۵۱۱	تحلیل‌گران سیستم‌های رایانه‌ای
۲۵۱۲	سازندگان نرم‌افزار
۲۵۱۳	متخصصان ساخت وب و چندرسانه‌ای‌ها
۲۵۱۴	برنامه‌نویسان برنامه‌های کاربردی رایانه‌ای
۲۵۱۹	سازندگان و تحلیل‌گران نرم‌افزار و برنامه‌های کاربردی رایانه‌ای، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۲۵۲	متخصصان پایگاه داده‌ها و شبکه‌های رایانه‌ای
۲۵۲۱	طراحان و مدیران پایگاه داده‌ها
۲۵۲۲	مدیران سیستم‌های رایانه‌ای
۲۵۲۳	متخصصان شبکه‌های رایانه‌ای
۲۵۲۹	متخصصان پایگاه داده‌ها و شبکه‌های رایانه‌ای، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۲۶	متخصصان امور حقوقی، اجتماعی و مذهبی
۲۶۱	متخصصان امور حقوقی
۲۶۱۱	حقوق‌دانان
۲۶۱۲	قاضی‌ها
۲۶۱۹	متخصصان امور حقوقی، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر

کد	شرح کد
۲۶۲	کتابدارها، متخصصان امور بایگانی و موزه‌دارها
۲۶۲۱	متخصصان امور بایگانی و موزه‌دارها
۲۶۲۲	کتابدارها و متخصصان اطلاعات مرتبط
۲۶۳	متخصصان امور اجتماعی و مذهبی
۲۶۳۱	اقتصاددانان
۲۶۳۲	جامعه‌شناسان، مردم‌شناسان، جغرافی‌دانان و متخصصان مرتبط
۲۶۳۳	فیلسوفان، تاریخ‌دانان و دانشمندان علوم سیاسی
۲۶۳۴	روان‌شناسان
۲۶۳۵	متخصصان مددکاری اجتماعی و مشاوره
۲۶۳۶	متخصصان امور مذهبی
۲۶۴	مؤلفان، روزنامه‌نگاران و زبان‌شناسان
۲۶۴۱	مؤلفان و نویسندگان
۲۶۴۲	روزنامه‌نگاران و خبرنگاران
۲۶۴۳	مترجمان و زبان‌شناسان
۲۶۵	هنرمندان هنرهای نمایشی و آفرینش‌های هنری
۲۶۵۱	هنرمندان هنرهای تجسمی
۲۶۵۲	موسیقی‌دان‌ها، خوانندگان و آهنگ‌سازان
۲۶۵۳	طراحان و هنرمندان حرکات موزون
۲۶۵۴	تهیه‌کنندگان و کارگردانان فیلم، نمایش و امور مرتبط
۲۶۵۵	هنرپیشگان
۲۶۵۶	گویندگان رادیو، تلویزیون و سایر رسانه‌ها
۲۶۵۹	هنرمندان هنرهای نمایشی و آفرینش‌های هنری ، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر

۳ تکنسین‌ها و کمک‌متخصصان

۳۱	کمک‌متخصصان علوم پایه و علوم مهندسی
۳۱۱	تکنسین‌های علوم فیزیک و علوم مهندسی
۳۱۱۱	تکنسین‌های علوم شیمی و فیزیک
۳۱۱۲	تکنسین‌های مهندسی عمران
۳۱۱۳	تکنسین‌های مهندسی برق
۳۱۱۴	تکنسین‌های مهندسی الکترونیک
۳۱۱۵	تکنسین‌های مهندسی مکانیک

کد	شرح کد
۳۱۱۶	تکنسین‌های مهندسی شیمی
۳۱۱۷	تکنسین‌های معدن، متالورژی و استخراج نفت و گاز
۳۱۱۸	تکنسین‌های نقشه‌کشی
۳۱۱۹	تکنسین‌های علوم فیزیک و علوم مهندسی، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۳۱۲	سرپرستان معادن، تولید صنعتی و اجرای طرح‌های عمرانی یا ساختمان‌سازی
۳۱۲۱	سرپرستان معادن
۳۱۲۲	سرپرستان تولید صنعتی
۳۱۲۳	سرپرستان اجرای طرح‌های ساخت و ساز
۳۱۳	تکنسین‌های کنترل فرایندها
۳۱۳۱	متصدیان کنترل نیروگاه تولید برق
۳۱۳۲	متصدیان کنترل کوره‌های زباله‌سوز و تصفیه‌خانه آب
۳۱۳۳	متصدیان کنترل تجهیزات فراوری شیمیایی مواد
۳۱۳۴	متصدیان کنترل تجهیزات پالایشگاه نفت و گاز طبیعی
۳۱۳۵	متصدیان کنترل فرایند تولید فلزات
۳۱۳۹	تکنسین‌های کنترل فرایندها، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۳۱۴	تکنسین‌های علوم زیستی و کمک‌متخصصان مرتبط
۳۱۴۱	تکنسین‌های علوم زیستی (به‌جز پزشکی)
۳۱۴۲	تکنسین‌های کشاورزی
۳۱۴۳	تکنسین‌های جنگل‌داری
۳۱۵	متصدیان کنترل و تکنسین‌های کشتی و هواپیما
۳۱۵۱	مهندسان کشتی
۳۱۵۲	افسران عرشه و سکان‌داران کشتی
۳۱۵۳	خلبانان هواپیماها و کمک‌متخصصان مرتبط
۳۱۵۴	متصدیان کنترل ترافیک هوایی
۳۱۵۵	تکنسین‌های الکترونیک ایمنی ترافیک هوایی
۳۲	کمک‌متخصصان سلامت و بهداشت
۳۲۱	تکنسین‌های پزشکی و داروسازی
۳۲۱۱	تکنسین‌های تجهیزات تصویربرداری پزشکی و درمانی
۳۲۱۲	تکنسین‌های آزمایشگاه پزشکی و آسیب‌شناسی
۳۲۱۳	تکنسین‌ها و دستیاران داروسازی
۳۲۱۴	تکنسین‌های ساخت پروتزهای پزشکی و دندان‌پزشکی

کد	شرح کد
۳۲۲	کمک‌متخصصان پرستاری و مامایی
۳۲۲۱	کمک‌متخصصان پرستاری
۳۲۲۲	کمک‌متخصصان مامایی
۳۲۳	کمک‌متخصصان پزشکی سنتی و مکمل
۳۲۳۰	کمک‌متخصصان پزشکی سنتی و مکمل
۳۲۴	تکنسین‌ها و دستیاران دامپزشکی
۳۲۴۰	تکنسین‌ها و دستیاران دامپزشکی
۳۲۵	سایر کمک‌متخصصان سلامت و بهداشت
۳۲۵۱	دستیاران دندان پزشکی و درمانگران دندان
۳۲۵۲	تکنسین‌های مدارک پزشکی و اطلاعات سلامت و بهداشت
۳۲۵۳	مددکاران سلامت و بهداشت
۳۲۵۴	عینک‌سازها
۳۲۵۵	تکنسین‌ها و دستیاران فیزیوتراپی
۳۲۵۶	دستیاران امور پزشکی
۳۲۵۷	بازرسان و دستیاران سلامت و بهداشت محیطی و حرفه‌ای
۳۲۵۸	کارکنان آمبولانس
۳۲۵۹	کمک‌متخصصان سلامت و بهداشت، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۳۳	کمک‌متخصصان امور تجاری و اداری
۳۳۱	کمک‌متخصصان امور مالی و محاسباتی
۳۳۱۱	واسطه‌ها و کارگزاران اوراق بهادار و تأمین سرمایه
۳۳۱۲	کارشناسان اعتبارات و وام
۳۳۱۳	کمک‌متخصصان حسابداری
۳۳۱۴	کمک‌متخصصان آمار، ریاضی و امور مرتبط
۳۳۱۵	ارزش‌گذاران و ارزیابان خسارت
۳۳۲	کارگزاران و واسطه‌های خریدوفروش
۳۳۲۱	نمایندگان بیمه
۳۳۲۲	نمایندگان فروش تجاری
۳۳۲۳	مسئولان خرید
۳۳۲۴	واسطه‌های امور تجاری
۳۳۳	کارگزاران خدمات کسب‌وکار
۳۳۳۱	کارگزاران ترخیص و ارسال کالا

کد	شرح کد
۳۳۳۲	برنامه‌ریزان کنفرانس‌ها و رویدادها
۳۳۳۳	پیمانکاران استخدام و کاریاب‌ها
۳۳۳۴	مدیران و مشاوران معاملات املاک
۳۳۳۹	کارگزاران خدمات کسب‌وکار، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۳۳۴	منشی‌های امور اداری و تخصصی
۳۳۴۱	سرپرستان دفاتر
۳۳۴۲	منشی‌های حقوقی
۳۳۴۳	منشی‌های اداری و اجرایی
۳۳۴۴	منشی‌های امور پزشکی
۳۳۵	کمک‌متخصصان نظارتی دولت
۳۳۵۱	بازرسان مرزی و گمرک
۳۳۵۲	مأموران مالیات مستقیم و غیرمستقیم دولت
۳۳۵۳	مأموران مزایای اجتماعی دولت
۳۳۵۴	مأموران صدور مجوزهای دولتی
۳۳۵۵	بازرسان و کارآگاهان پلیس
۳۳۵۹	کمک‌متخصصان نظارتی دولت، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۳۴	کمک‌متخصصان امور حقوقی، اجتماعی، فرهنگی، مذهبی و امور مرتبط
۳۴۱	کمک‌متخصصان امور حقوقی، اجتماعی و مذهبی
۳۴۱۱	کمک‌متخصصان امور حقوقی و امور مرتبط
۳۴۱۲	کمک‌متخصصان مددکاری اجتماعی
۳۴۱۳	کمک‌متخصصان امور مذهبی
۳۴۲	کارکنان امور ورزشی و تناسب اندام
۳۴۲۱	ورزش‌کاران و بازیکنان ورزشی
۳۴۲۲	مربی‌ان، سرپرستان و مسئولین ورزش
۳۴۲۳	سرپرستان تناسب اندام و ورزش‌های تفریحی در فضای باز
۳۴۳	کمک‌متخصصان امور هنری، فرهنگی و آشپزی
۳۴۳۱	عکاس‌ها
۳۴۳۲	طراحان و دکوراتورهای داخلی
۳۴۳۳	تکنسین‌های گالری، موزه و کتابخانه
۳۴۳۴	سرآشپزها
۳۴۳۵	سایر کمک‌متخصصان امور هنری و فرهنگی

کد	شرح کد
۳۵	تکنسین‌های اطلاعات و ارتباطات
۳۵۱	تکنسین‌های پشتیبانی عملیات و کاربران فناوری اطلاعات و ارتباطات
۳۵۱۱	تکنسین‌های پشتیبانی عملیات فناوری اطلاعات و ارتباطات
۳۵۱۲	تکنسین‌های پشتیبانی کاربران فناوری اطلاعات و ارتباطات
۳۵۱۳	تکنسین‌های شبکه و سیستم‌های رایانه‌ای
۳۵۱۴	تکنسین‌های وب
۳۵۲	تکنسین‌های مخابرات و پخش رادیویی و تلویزیونی
۳۵۲۱	تکنسین‌های تجهیزات پخش رادیویی و تلویزیونی و صوتی - تصویری
۳۵۲۲	تکنسین‌های مخابرات

۴	کارکنان پشتیبانی دفتری
۴۱	کارکنان امور عمومی دفتری و متصدیان ماشین‌های اداری
۴۱۱	کارکنان امور عمومی دفتری
۴۱۱۰	کارکنان امور عمومی دفتری
۴۱۲	منشی (عمومی)
۴۱۲۰	منشی (عمومی)
۴۱۳	متصدیان ماشین‌های اداری
۴۱۳۱	ماشین‌نویس‌ها و واژه‌پردازها
۴۱۳۲	متصدیان ورود اطلاعات
۴۲	کارکنان ارائه خدمات به مشتریان
۴۲۱	تحويل‌داران، مأموران جمع‌آوری پول و کارکنان امور مرتبط
۴۲۱۱	تحويل‌داران بانک و کارکنان مشاغل مرتبط
۴۲۱۲	دلال‌های شرط بندی و مشاغل مرتبط
۴۲۱۳	گروبردارها و وام‌دهندگان
۴۲۱۴	کارکنان وصول مطالبات، جمع‌آوری خیریه و مشاغل مرتبط
۴۲۲	کارکنان اطلاعات مشتریان
۴۲۲۱	مشاوران سفر و متصدیان امور مسافرتی
۴۲۲۲	کارکنان اطلاع‌رسانی مراکز تماس مشتریان
۴۲۲۳	تلفنچی
۴۲۲۴	کارکنان پذیرش هتل‌ها و مهمان‌پذیرها
۴۲۲۵	کارکنان پاسخ‌گویی به شکایات و سوالات

کد	شرح کد
۴۲۲۶	کارکنان پذیرش عمومی به جز هتل‌ها
۴۲۲۷	آمارگیرها و بازاریارسانج‌ها
۴۲۲۹	کارکنان ارائه اطلاعات به مشتریان، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۴۳	کارکنان ثبت ارقام و اقلام
۴۳۱	کارکنان ثبت ارقام
۴۳۱۱	کارکنان امور حسابداری و دفترداری حسابداری
۴۳۱۲	کارکنان امور آماری، مالی و بیمه
۴۳۱۳	کارکنان امور حقوق و دستمزد
۴۳۲	کارکنان ثبت اقلام و حمل‌ونقل
۴۳۲۱	کارکنان دفتری انبار
۴۳۲۲	کارکنان برنامه‌ریزی تولید و تامین مواد
۴۳۲۳	کارکنان دفتری حمل‌ونقل
۴۴	سایر کارکنان پشتیبانی دفتری
۴۴۱	سایر کارکنان پشتیبانی دفتری
۴۴۱۱	کارکنان کتابخانه
۴۴۱۲	نامه‌رسان‌ها و کارکنان دفاتر پستی
۴۴۱۳	کارکنان کدگذاری، ویرایش فنی و امور مرتبط
۴۴۱۴	عریضانویسان، کاتبان و کارکنان مشاغل مرتبط
۴۴۱۵	متصدیان بایگانی و تهیه رونوشت
۴۴۱۶	کارکنان امور پرسنلی
۴۴۱۹	کارکنان پشتیبانی دفتری، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر

۵ کارکنان ارائه خدمات و کارکنان فروش

۵۱	کارکنان ارائه خدمات شخصی
۵۱۱	مهمان‌داران، راهبران و راهنماهای سفر
۵۱۱۱	مهمان‌داران سفر
۵۱۱۲	راهبران حمل‌ونقل عمومی
۵۱۱۳	راهنماهای سفر
۵۱۲	آشپزها
۵۱۲۰	آشپزها
۵۱۳	پیشخدمت‌های رستوران و کافه

کد	شرح کد
۵۱۳۱	پیشخدمت‌های رستوران
۵۱۳۲	پیشخدمت‌های کافه
۵۱۴	آرایشگران، مراقبین زیبایی و کارکنان مشاغل مرتبط
۵۱۴۱	آرایشگران و پیرایشگران
۵۱۴۲	مراقبین زیبایی
۵۱۵	سرپرستان خانه‌داری و نگهداری ساختمان
۵۱۵۱	سرپرستان خانه‌داری و امور نظافت در اداره‌ها، هتل‌ها و سایر مؤسسات
۵۱۵۲	خدمتکاران منازل
۵۱۵۳	سرایداران و مراقبین ساختمان
۵۱۶	سایر کارکنان ارائه خدمات شخصی
۵۱۶۱	طالع‌بین‌ها، فال‌گیرها و کارکنان مشاغل مرتبط
۵۱۶۲	ملازمان و پیشخدمتان مخصوص
۵۱۶۳	مأموران کفن‌ودفن و مومیایی‌کنندگان اجساد
۵۱۶۴	تیمارگران و مراقبت‌کنندگان حیوانات
۵۱۶۵	مربیان رانندگی
۵۱۶۹	کارکنان ارائه خدمات شخصی، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۵۲	کارکنان فروش
۵۲۱	فروشنندگان غرفه، دکه و دوره‌گردان
۵۲۱۱	فروشنندگان غرفه‌ها و دکه‌ها (به‌جز مواد خوراکی آماده مصرف)
۵۲۱۲	فروشنندگان دوره‌گرد غذا و نوشیدنی
۵۲۲	مغازه‌داران و فروشنندگان فروشگاه‌ها
۵۲۲۱	مغازه داران
۵۲۲۲	سرپرستان فروشگاه‌ها
۵۲۲۳	فروشنندگان فروشگاه‌ها و دستیاران فروش
۵۲۳	صندوق‌داران فروشگاه‌ها و فروشنندگان بلیت (بجز سفر)
۵۲۳۰	صندوق‌داران فروشگاه‌ها و فروشنندگان بلیت (بجز سفر)
۵۲۴	سایر کارکنان فروش
۵۲۴۱	مدل‌های تبلیغات لباس و سایر محصولات
۵۲۴۲	ویزیتورهای محصولات
۵۲۴۳	فروشنندگان خانه‌به‌خانه
۵۲۴۴	فروشنندگان غیر حضوری یا مجازی

کد	شرح کد
۵۲۴۵	متصدیان جایگاه سوخت و خدمات جزئی خودرو
۵۲۴۶	متصدیان پیشخوان فروش خوراکی و نوشیدنی
۵۲۴۹	کارکنان فروش، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۵۳	کارکنان ارائه مراقبت‌های شخصی
۵۳۱	کارکنان مراقبت از کودکان، و کمک‌مربیان کودکان
۵۳۱۱	کارکنان مراقبت از کودکان
۵۳۱۲	کمک‌آموزگاران دوره‌های ابتدایی و پیش‌دبستانی
۵۳۲	کارکنان ارائه مراقبت‌های شخصی در خدمات سلامت و بهداشت
۵۳۲۱	دستیاریان مراقبت سلامت و بهداشت
۵۳۲۲	کارکنان ارائه مراقبت‌های شخصی در منازل
۵۳۲۹	کارکنان ارائه مراقبت‌های شخصی در خدمات سلامت و بهداشت، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۵۴	کارکنان ارائه خدمات حفاظتی
۵۴۱	کارکنان ارائه خدمات حفاظتی
۵۴۱۱	آتش‌نشان‌ها
۵۴۱۲	مأموران پلیس
۵۴۱۳	نگهبانان زندان
۵۴۱۴	مأموران حراست و حفاظت
۵۴۱۹	کارکنان ارائه خدمات حفاظتی، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر

۶ کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و شیلات

۶۱	کارکنان ماهر کشاورزی بازارمحور
۶۱۱	باغداران و تولیدکنندگان محصولات کشاورزی
۶۱۱۱	تولیدکنندگان محصولات زراعی و سبزیجات
۶۱۱۲	تولیدکنندگان محصولات درختی و بوته‌ای
۶۱۱۳	باغبانان و پرورش‌دهندگان گل و نهال
۶۱۱۴	تولیدکنندگان محصولات کشاورزی به‌صورت مختلط
۶۱۲	پرورش‌دهندگان حیوانات
۶۱۲۱	پرورش‌دهندگان دام و حیوانات کاری
۶۱۲۲	پرورش‌دهندگان طیور
۶۱۲۳	پرورش‌دهندگان زنبور عسل و کرم ابریشم
۶۱۲۹	پرورش‌دهندگان حیوانات، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر

کد	شرح کد
۶۱۳	تولیدکنندگان محصولات کشاورزی و پرورش‌دهندگان حیوانات به‌صورت مختلط
۶۱۳۰	تولیدکنندگان محصولات کشاورزی و پرورش‌دهندگان حیوانات به‌صورت مختلط
۶۲	کارکنان ماهر جنگل‌داری، شیلات و شکار بازارمحور
۶۲۱	کارکنان جنگل‌داری و کارکنان مشاغل مرتبط
۶۲۱۰	کارکنان جنگل‌داری و کارکنان مشاغل مرتبط
۶۲۲	کارکنان شیلات، شکارچیان و تله‌گذاران
۶۲۲۱	کارکنان آبی‌پروری
۶۲۲۲	کارگران ماهر ماهیگیری در آب‌های کم عمق و ساحلی
۶۲۲۳	کارگران ماهر ماهیگیری در آب‌های عمیق و اقیانوسی
۶۲۲۴	شکارچیان و تله‌گذاران
۶۳	کشاورزان، ماهیگیران، شکارچیان و گردآوران خودمصرف
۶۳۱	کشاورزان خودمصرف
۶۳۱۰	کشاورزان خودمصرف
۶۳۲	دامداران خودمصرف
۶۳۲۰	دامداران خودمصرف
۶۳۳	کشاورز و دامدار توام خودمصرف
۶۳۳۰	کشاورز و دامدار توام خودمصرف
۶۳۴	ماهیگیران، شکارچیان، تله‌گذاران و گردآوران گیاهان خودرو خودمصرف
۶۳۴۰	ماهیگیران، شکارچیان، تله‌گذاران و گردآوران گیاهان خودرو خودمصرف
۷	صنعتگران و کارکنان کسب و کارهای مرتبط
۷۱	کارگران ماهر ساختمان‌سازی و کسب و کارهای مرتبط (بجز برق‌کارها)
۷۱۱	کارکنان مشاغل مرتبط با اسکلت ساختمان و کارکنان کسب و کارهای مرتبط
۷۱۱۱	بناها
۷۱۱۲	آجرچین‌ها و کارکنان مشاغل مرتبط
۷۱۱۳	سنگ‌کاران، سنگ‌تراشان، سنگ‌برها و تزیین‌کاران سنگ ساختمانی
۷۱۱۴	بتون‌ریزها، پرداخت‌کاران بتون و کارکنان مشاغل مرتبط
۷۱۱۵	نجاران و چوب‌کارهای ساختمانی
۷۱۱۹	کارگران ماهر مشاغل مرتبط با اسکلت ساختمان و کسب و کارهای مرتبط، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۷۱۲	کارگران ماهر کارهای تکمیلی ساختمان و کسب و کارهای مرتبط

کد	شرح کد
۷۱۲۱	سقف سازها
۷۱۲۲	کف سازها و کاشی کارها
۷۱۲۳	اندودکارها، گچ کارها و سیمان کارها
۷۱۲۴	عایق کارها
۷۱۲۵	شیشه برها
۷۱۲۶	لوله کش‌های ساختمانی و صنعتی
۷۱۲۷	نصابان و تعمیرکاران تجهیزات تهویه مطبوع و سرمایشی
۷۱۳	نقاشان، تمیزکارهای سازه‌های ساختمانی و کارکنان کسب و کار مرتبط
۷۱۳۱	نقاشان ساختمانی و کارکنان مشاغل مرتبط
۷۱۳۲	رنگ کارها و جلاکارهای صنعتی
۷۱۳۳	تمیزکارهای سازه‌های ساختمانی
۷۲	کارگران ماهر شکل‌دهی فلزات، ماشین‌کاری و کسب و کارهای مرتبط
۷۲۱	ورق‌کاران و فلزکاران سازه‌ای، قالب‌سازهای ریخته‌گری، جوشکارها و کارکنان مشاغل مرتبط
۷۲۱۱	سازندگان قالب‌ها و ماهیچه‌های ریخته‌گری فلزات
۷۲۱۲	جوش کارها و برش کارهای با شعله (فلزات)
۷۲۱۳	ورق کارها (فلزات)
۷۲۱۴	سازندگان و نصب‌کنندگان سازه‌های فلزی
۷۲۱۵	سیم‌بکسل‌اندازها و سیم‌بکسل‌بندها
۷۲۲	آهنگران، ابزارسازان و کارکنان کسب و کارهای مرتبط
۷۲۲۱	آهنگران، چکش‌کاران و پرس‌کاران
۷۲۲۲	ابزارسازان و کارکنان کسب و کارهای مرتبط
۷۲۲۳	متصدیان و تنظیم‌کنندگان ماشین ابزار فلزکاری
۷۲۲۴	صیقل‌کاران فلزات، سنگ زن‌ها و تیزکنندگان ابزارآلات
۷۲۳	مکانیک‌ها و تعمیرکاران ماشین‌آلات
۷۲۳۱	مکانیک‌ها و تعمیرکاران وسایل نقلیه موتوری جاده‌ای
۷۲۳۲	مکانیک‌ها و تعمیرکاران وسایل نقلیه موتوری هوایی
۷۲۳۳	مکانیک‌ها و تعمیرکاران ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی
۷۲۳۴	تعمیرکاران دوچرخه و وسایل مشابه
۷۳	کارکنان ماهر صنایع دستی و چاپ
۷۳۱	کارکنان ماهر صنایع دستی
۷۳۱۱	سازندگان و تعمیرکاران ابزار دقیق

کد	شرح کد
۷۳۱۲	سازندگان و تنظیم‌کنندگان آلات موسیقی
۷۳۱۳	کارگران ماهر ساخت جواهرات و سایر اقلام از سنگ‌ها و فلزات گرانبها
۷۳۱۴	سفالگران و کارکنان مشاغل مرتبط
۷۳۱۵	شیشه‌گران
۷۳۱۶	تابلونویسان، منبت‌کاران، حکاکان و نقاشان تزئینی
۷۳۱۷	کارگران ماهر صنایع دستی ساخته‌شده از چوب، نی و مواد مرتبط
۷۳۱۸	کارگران ماهر صنایع دستی ساخته‌شده از منسوجات، چرم و مواد مرتبط
۷۳۱۹	کارگران ماهر صنایع دستی، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر
۷۳۲	کارکنان ماهر چاپ
۷۳۲۱	تکنسین‌های آماده‌سازی پیش از چاپ
۷۳۲۲	متصدیان چاپ
۷۳۲۳	متصدیان کارهای پس از چاپ و صحافی
۷۴	کارکنان ماهر برق و الکترونیک
۷۴۱	نصابان و تعمیرکاران تجهیزات برقی
۷۴۱۱	برق‌کاران ساختمان و امور مرتبط
۷۴۱۲	نصابان ماشین‌آلات و تجهیزات برقی
۷۴۱۳	نصابان و تعمیرکاران خطوط برق
۷۴۲	نصابان و تعمیرکاران تجهیزات الکترونیکی و مخابراتی
۷۴۲۱	نصابان و تعمیرکاران تجهیزات الکترونیکی
۷۴۲۲	نصابان و تعمیرکنندگان تجهیزات فناوری اطلاعات و ارتباطات
۷۵	کارگران ماهر فراوری مواد غذایی، چوب، پوشاک و سایر کسب و کارهای مرتبط
۷۵۱	کارگران ماهر فراوری مواد غذایی و کسب و کارهای مرتبط
۷۵۱۱	آماده‌کنندگان مواد غذایی گوشتی
۷۵۱۲	نانوایان و شیرینی‌پزها
۷۵۱۳	تولیدکنندگان فراورده‌های لبنی
۷۵۱۴	فراوری‌کنندگان میوه، سبزیجات و مانند آن
۷۵۱۵	کارگران ماهر تشخیص طعم و درجه‌بندی مواد غذایی و نوشیدنی
۷۵۱۶	آماده‌کنندگان تنباکو و تولیدکنندگان محصولات دخانی
۷۵۲	عمل‌آوردگان چوب، درودگران و کارکنان کسب و کارهای مرتبط
۷۵۲۱	عمل‌آوردگان چوب
۷۵۲۲	درودگران و کارکنان مشاغل مرتبط

کد	شرح کد
۷۵۲۳	متصدیان و تنظیم‌کنندگان ماشین ابزار چوب‌کاری
۷۵۳	کارگران ماهر صنعت پوشاک و کسب و کارهای مرتبط
۷۵۳۱	خیاطان، خزدوزان و کلاه دوزان
۷۵۳۲	الگوسازان و برش‌کاران پوشاک و مانند آن
۷۵۳۳	دست دوزان، گلدوزان و کارکنان مشاغل مرتبط
۷۵۳۴	مبل‌مان دوزها و کارکنان مشاغل مرتبط
۷۵۳۵	دباغان و پرداخت‌کنندگان چرم
۷۵۴	سایر صنعتگران و کارکنان مشاغل مرتبط
۷۵۴۱	غواص‌ها
۷۵۴۲	تخریب‌چی‌ها و متصدیان انفجار
۷۵۴۳	کارکنان درجه‌بندی و آزمایش محصولات (به‌جز مواد خوراکی، نوشیدنی و دخانی)
۷۵۴۴	سمپاشان و سایر کنترل‌کنندگان آفات و علف‌های هرز
۷۵۴۹	صنعتگران و کارکنان مشاغل مرتبط، طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر

۸ متصدیان ماشین‌آلات و تجهیزات و مونتاژکاران

۸۱	متصدیان ماشین‌آلات و تجهیزات ثابت
۸۱۱	متصدیان تجهیزات استخراج و فراوری مواد معدنی
۸۱۱۱	معدنچیان
۸۱۱۲	متصدیان ماشین‌آلات فراوری سنگ و مواد معدنی
۸۱۱۳	حفاران چاه، مته زن‌ها و کارکنان مشاغل مرتبط
۸۱۱۴	متصدیان دستگاه‌های تولید محصولات سیمانی، سنگی و سایر مواد معدنی
۸۱۲	متصدیان ماشین‌آلات فراوری و پرداخت فلزات
۸۱۲۱	متصدیان ماشین‌آلات فراوری فلزات
۸۱۲۲	متصدیان ماشین‌آلات پرداخت، آب‌کاری و روکش‌کاری فلزات
۸۱۳	متصدیان ماشین‌آلات و تجهیزات تولید محصولات شیمیایی و عکاسی
۸۱۳۱	متصدیان ماشین‌آلات و تجهیزات تولید محصولات شیمیایی
۸۱۳۲	متصدیان ماشین‌آلات تولید فیلم و کاغذ عکاسی، چاپ عکس و مانند آن
۸۱۴	متصدیان ماشین‌آلات تولید محصولات لاستیکی، پلاستیکی و کاغذی
۸۱۴۱	متصدیان ماشین‌آلات تولید محصولات لاستیکی
۸۱۴۲	متصدیان ماشین‌آلات تولید محصولات پلاستیکی
۸۱۴۳	متصدیان ماشین‌آلات تولید محصولات کاغذی

کد	شرح کد
۸۱۵	متصدیان ماشین‌آلات تولید محصولات نساجی، پوستی و چرمی
۸۱۵۱	متصدیان ماشین‌آلات آماده‌سازی، ریسندگی و چله پیچی الیاف
۸۱۵۲	متصدیان ماشین‌آلات بافت منسوجات
۸۱۵۳	متصدیان ماشین‌آلات دوخت صنعتی
۸۱۵۴	متصدیان ماشین‌آلات رنگ‌بری، رنگ‌ریزی و شستشوی نهایی پارچه
۸۱۵۵	متصدیان ماشین‌آلات پرداخت پوست و چرم
۸۱۵۶	متصدیان ماشین‌آلات تولید کفش و محصولات مرتبط
۸۱۵۷	متصدیان ماشین‌آلات لباسشویی، خشکشویی و اتوشویی
۸۱۵۹	متصدیان ماشین‌آلات تولید محصولات نساجی، پوستی و چرمی، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۸۱۶	متصدیان ماشین‌آلات تولید مواد غذایی، محصولات دخانی و محصولات مرتبط
۸۱۶۰	متصدیان ماشین‌آلات تولید مواد غذایی، محصولات دخانی و محصولات مرتبط
۸۱۷	متصدیان تجهیزات فراوری چوب و تولید کاغذ
۸۱۷۱	متصدیان تجهیزات تولید خمیر کاغذ و کاغذ
۸۱۷۲	متصدیان تجهیزات فراوری چوب
۸۱۸	سایر متصدیان ماشین‌آلات و تجهیزات ثابت
۸۱۸۱	متصدیان تجهیزات تولید شیشه و سرامیک
۸۱۸۲	متصدیان موتورهای و دیگ‌های بخار
۸۱۸۳	متصدیان ماشین‌آلات بسته‌بندی، بطری پر کنی و برچسب‌زنی
۸۱۸۹	متصدیان ماشین‌آلات و تجهیزات ثابت، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۸۲	مونتاژکاران
۸۲۱	مونتاژکاران
۸۲۱۱	مونتاژکاران ماشین‌آلات مکانیکی
۸۲۱۲	مونتاژکاران تجهیزات و وسایل برقی و الکترونیکی
۸۲۱۹	مونتاژکاران، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۸۳	رانندگان و متصدیان ماشین‌آلات متحرک
۸۳۱	لوکوموتیوران‌ها و کارکنان مشاغل مرتبط
۸۳۱۱	لوکوموتیوران‌ها
۸۳۱۲	متصدیان ترمز، ارسال سیگنال و تعویض خطوط راه‌آهن
۸۳۲	رانندگان خودروهای سواری، وانت و موتورسیکلت
۸۳۲۱	رانندگان موتورسیکلت
۸۳۲۲	رانندگان خودروهای سواری، تاکسی و وانت

کد شرح کد

رانندگان کامیون و اتوبوس	۸۳۳
رانندگان اتوبوس و تراموا	۸۳۳۱
رانندگان ماشین‌های سنگین و کامیون‌ها	۸۳۳۲
متصدیان تجهیزات متحرک	۸۳۴
متصدیان تجهیزات متحرک کشاورزی و جنگل‌داری	۸۳۴۱
متصدیان ماشین‌آلات خاک‌برداری و تجهیزات مرتبط	۸۳۴۲
متصدیان جرثقیل، نقاله و ماشین‌آلات مرتبط	۸۳۴۳
متصدیان لیفتراک‌ها	۸۳۴۴
خدمه عرشه کشتی و کارکنان امور مرتبط	۸۳۵
خدمه عرشه کشتی و کارکنان امور مرتبط	۸۳۵۰

۹ کارکنان مشاغل ساده

نظافتچی‌ها و وردست‌ها	۹۱
نظافتچی‌ها و وردست‌های منازل، هتل‌ها و اداره‌ها	۹۱۱
نظافتچی‌ها و وردست‌های منازل	۹۱۱۱
نظافتچی‌ها و وردست‌های اداره‌ها، هتل‌ها و سایر مؤسسات	۹۱۱۲
ماشین‌شوی‌ها، شیشه پاک‌کن‌ها، رختشوی‌ها و سایر تمیزکنندگان - دستی	۹۱۲
رخت‌شو‌ها و اتوکش‌ها- دستی	۹۱۲۱
ماشین‌شو‌ها	۹۱۲۲
شیشه پاک‌کن‌ها- بجز خودرو	۹۱۲۳
سایر نظافتچی‌ها	۹۱۲۹
کارگران ساده کشاورزی، جنگل‌داری و شیلات	۹۲
کارگران ساده کشاورزی، جنگل‌داری و شیلات	۹۲۱
کارگران ساده مزارع کشاورزی	۹۲۱۱
کارگران ساده مزارع دامپروری	۹۲۱۲
کارگران ساده مزارع مختلط کشاورزی و دامپروری	۹۲۱۳
کارگران ساده باغداری و باغبانی	۹۲۱۴
کارگران ساده جنگل‌داری	۹۲۱۵
کارگران ساده شیلات و آبی‌پروری	۹۲۱۶
کارگران ساده معادن، ساخت و ساز، تولید صنعتی و حمل و نقل	۹۳
کارگران ساده معادن، ساخت و ساز، تولید صنعتی و حمل و نقل	۹۳۱

کد	شرح کد
۹۳۱۱	کارگران ساده معادن
۹۳۱۲	کارگران ساده سازه‌های عمرانی
۹۳۱۳	کارگران ساده ساختمان‌سازی
۹۳۲	کارگران ساده تولید صنعتی
۹۳۲۱	کارگران ساده بسته‌بندی
۹۳۲۹	کارگران ساده تولید صنعتی، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۹۳۳	کارگران ساده حمل‌ونقل و انبارداری
۹۳۳۱	رانندگان وسایل نقلیه دستی و پدالی
۹۳۳۲	رانندگان وسایل نقلیه که توسط حیوان کشیده می‌شود
۹۳۳۳	باربران (حمل‌ونقل)
۹۳۳۴	قفسه چین فروشگاه‌ها
۹۴	دستیاران آماده‌سازی غذا
۹۴۱	دستیاران آماده‌سازی غذا
۹۴۱۱	آماده‌کنندگان غذاهای فوری
۹۴۱۲	وردست آشپزخانه
۹۵	کارگران ساده فروش و خدمات خیابانی و مشاغل مرتبط
۹۵۱	کارگران ساده خدمات خیابانی و مشاغل مرتبط
۹۵۱۰	کارگران ساده خدمات خیابانی و مشاغل مرتبط
۹۵۲	فروشنندگان دوره‌گرد مواد غیرخوراکی
۹۵۲۰	فروشنندگان دوره‌گرد مواد غیرخوراکی
۹۶	کارگران ساده پسماند و سایر کارگران ساده
۹۶۱	کارگران ساده پسماند
۹۶۱۱	کارگران جمع‌آوری پسماند و مواد بازیافتی
۹۶۱۲	کارگران تفکیک پسماند
۹۶۱۳	رفتگران و کارکنان مشاغل مرتبط
۹۶۲	سایر کارگران ساده
۹۶۲۱	پیک‌ها و چمدان برها (پیاده)
۹۶۲۲	کمک کارهای موردی
۹۶۲۳	کنترخوان‌ها و مأموران جمع‌آوری پول از دستگاه‌های فروش خودکار
۹۶۲۴	هیزم جمع‌کن‌ها و سقاها
۹۶۲۹	کارکنان مشاغل ساده، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر

کد شرح کد

- مشاغل نیروهای مسلح
- ۴ نیروهای مسلح (کادر نیروهای نظامی و انتظامی)
- ۴۱ نیروهای مسلح (کادر نیروهای نظامی و انتظامی)
- ۴۱۰ نیروهای مسلح (کادر نیروهای نظامی و انتظامی)
- ۵ درجه‌داران و افسران وظیفه و سربازان نیروهای نظامی و انتظامی
- ۵۱ درجه‌داران و افسران وظیفه و سربازان نیروهای نظامی و انتظامی
- ۵۱۰ درجه‌داران و افسران وظیفه و سربازان نیروهای نظامی و انتظامی

فصل سوم

جدول مقایسه‌ای

۳-۱- جدول مقایسه‌ای طبقه‌بندی مشاغل نسخه بین‌المللی ISCO-08 با نسخه ایران- ۱۴۰۲ و ۱۳۹۵

(کدهای ادغام‌شده، تجزیه‌شده، حذف‌شده یا ایجادشده)

شرح کد ISCO-08 و ۱۴۰۲	کد ISCO-08	کد ایران ۱۴۰۲	کد ایران ۱۳۹۵	شرح کد ایران ۱۳۹۵
قانون‌گذاران	۱۱۱۱	۱۱۱۱	۱۱۱۵	قانون‌گذاران و مقامات ارشد دولتی
مقامات ارشد دولتی	۱۱۱۲	۱۱۱۲		
رئيسان و کدخداهای سنتی روستاها	۱۱۱۳	۱۱۱۳		
مدیران مالی	۱۲۱۱	۱۲۱۱	۱۲۱۴	مدیران امور مالی و بیمه
مدیران سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی	۱۲۱۳	۱۲۱۳	۱۲۱۵	مدیران امور اداری، حقوقی و برنامه‌ریزی
متخصصان حفاظت محیط‌زیست	۲۱۳۳	۲۱۳۳	۲۱۳۴	متخصصان و مهندسان حفاظت محیط‌زیست
مهندسان محیط‌زیست	۲۱۴۳	۲۱۴۳		
سایر معلمان موسیقی	۲۳۵۴	۲۳۵۴	۲۳۵۷	سایر معلمان موسیقی و هنر (غیر از نظام آموزشی رسمی کشور)
سایر معلمان هنر	۲۳۵۵	۲۳۵۵		
مشاوران مالی و سرمایه‌گذاری	۲۴۱۲	۲۴۱۲	۲۴۱۴	مشاوران مالی و سرمایه‌گذاری و تحلیل‌گران مالی
تحلیل‌گران مالی	۲۴۱۳	۲۴۱۳		
متخصصان امور مذهبی	۲۶۳۶	۲۶۳۶	۲۶۳۷	متخصصان امور مذهبی اسلامی
			۲۶۳۸	متخصصان امور مذهبی غیراسلامی
			۲۶۳۹	متخصصان امور اجتماعی و مذهبی، طبقه‌بندی‌نشده
کمک‌متخصصان امور مذهبی	۳۴۱۳	۳۴۱۳	۳۴۱۴	کمک‌متخصصان امور مذهبی اسلامی
			۳۴۱۵	کمک‌متخصصان امور مذهبی غیراسلامی
مربی‌ان، سرپرستان و مسئولین ورزش	۳۴۲۲	۳۴۲۲	۳۴۲۴	مربی‌ان و مقامات ورزشی و سرپرستان برنامه‌های تفریحی و تناسب اندام
سرپرستان تناسب اندام و ورزش- های تفریحی در فضای باز	۳۴۲۳	۳۴۲۳		

شرح کد ISCO-08 و ۱۴۰۲	کد ISCO-08	کد ایران ۱۴۰۲	کد ایران ۱۳۹۵	شرح کد ایران ۱۳۹۵
کارکنان دفتری انبار	۴۳۲۱	۴۳۲۱	۴۳۲۴	متصدیان انبار و تأمین مواد اولیه یا اقلام تولید
کارکنان برنامه‌ریزی تولید و تأمین مواد	۴۳۲۲	۴۳۲۲		
آرایشگران و پیرایشگران	۵۱۴۱	۵۱۴۱	۵۱۴۳	آرایشگران مو، چهره، بدن و کارکنان مشاغل مرتبط
مراقبین زیبایی	۵۱۴۲	۵۱۴۲		
مغازه‌داران	۵۲۲۱	۵۲۲۱	۵۲۲۴	مغازه‌داران، سرپرستان و فروشنده‌گان فروشگاه‌ها
سرپرستان فروشگاه‌ها	۵۲۲۲	۵۲۲۲		
فروشنده‌گان فروشگاه‌ها و دستیاران فروش	۵۲۲۳	۵۲۲۳		
کارکنان ماهر ماهیگیری در آب‌های کم عمق و ساحلی	۶۲۲۲	۶۲۲۲	۶۲۲۵	کارکنان ماهیگیری در آب‌های داخلی، ساحلی و عمیق
کارکنان ماهر ماهیگیری در آب‌های عمیق و اقیانوسی	۶۲۲۳	۶۲۲۳		
متصدیان و تنظیم‌کنندگان ماشین‌ابزار فلزکاری	۷۲۲۳	۷۲۲۳	۷۲۲۵	متصدیان و تنظیم‌کنندگان دستگاه‌های فلزکاری، تراش‌کاری، صیقل‌کاری و سنگ‌زنی فلزات و تیزکنندگان ابزار
صیقل‌کاران فلزات، سنگ‌زن‌ها و تیزکنندگان ابزارآلات	۷۲۲۴	۷۲۲۴		
نانواها و شیرینی‌پزها	۷۵۱۲	۷۵۱۲	۷۵۱۷	نانواها
			۷۵۱۸	نان شیرینی‌پزها و شیرینی‌پزها
خیاط‌ها، خزدوزها و کلاه‌دوزها	۷۵۳۱	۷۵۳۱	۷۵۳۷	خیاط‌ها و سایر دوزندگان- دستی یا غیرصنعتی
دست‌دوزان، گل‌دوزان و کارکنان مشاغل مرتبط	۷۵۳۳	۷۵۳۳		
مبل‌مان‌دوزها و کارکنان مشاغل مرتبط	۷۵۳۴	۷۵۳۴		
متصدیان تجهیزات تولید شیشه و سرامیک	۸۱۸۱	۸۱۸۱	۸۱۸۴	متصدیان ماشین‌آلات سفالگری و تولید محصولات مرتبط
			۸۱۸۵	متصدیان ماشین‌آلات شیشه‌گری و تولید محصولات مرتبط

شرح کد ISCO-08 و ۱۴۰۲	کد ISCO-08	کد ایران ۱۴۰۲	کد ایران ۱۳۹۵	شرح کد ایران ۱۳۹۵
کارگران ساده سازه‌های عمرانی	۹۳۱۲	۹۳۱۲	۹۳۱۴	کارگران ساده اجرای طرح‌های عمرانی و ساختمان‌سازی
کارگران ساده ساختمان‌سازی	۹۳۱۳	۹۳۱۳		
رانندگان وسایل نقلیه دستی و پدالی	۹۳۳۱	۹۳۳۱	۹۳۳۵	رانندگان وسایل نقلیه دستی و حيوان کش
رانندگان وسایل نقلیه که توسط حيوان کشیده می‌شود	۹۳۳۲	۹۳۳۲		
کارگران جمع‌آوری پسماند و مواد بازیافتی	۹۶۱۱	۹۶۱۱	۹۶۱۴	کارگران جمع‌آوری و تفکیک زباله و مواد بازیافتی
کارگران تفکیک پسماند	۹۶۱۲	۹۶۱۲		
رفتگران و کارگران مشاغل مرتبط	۹۶۱۳	۹۶۱۳		
کمک‌کارهای موردی	۹۶۲۲	۹۶۲۲	۹۶۲۵	سایر کارکنان مشاغل ساده
هیزم جمع‌کن‌ها و سقاها	۹۶۲۴	۹۶۲۴		
کارکنان مشاغل ساده، طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	۹۶۲۹	۹۶۲۹		
افسران نیروهای مسلح	۰۱۱۰	۰۴۱۰	۰۴۱۰	نیروهای مسلح (کادر نیروهای نظامی و انتظامی)
سایر درجه‌داران نیروهای مسلح	۰۲۱۰			
مشاغل سایر رده‌های نیروهای مسلح	۰۳۱۰			
افسران کادر نیروهای مسلح	۰۱۱۰	۰۵۱۰	۰۵۱۰	درجه‌داران و افسران وظیفه و سربازان نیروهای نظامی و انتظامی
درجه‌داران نیروهای مسلح	۰۲۱۰			
مشاغل سایر رده‌های نیروهای مسلح	۰۳۱۰			